Päewaleht

Ilmub igal äripäewal.

Toimetus ja talitus on Tallinnas, Suurel turul raekoja ees.
Toim. telef. nr. 347. Talit. telef. nr. 511.
Toimetaja kõnetunnid kella 12—1 lõunal. Ärijuhi kõnetunnid kella 8—11 e. l.
Adress kiri- ja rahakirjadele: „Päewaleht" Tallinnas. (Postkast nr. 87).

Tellimise hind:

1 kuu postiga	25.—	1 kuu	22.50
2 "	50.—	2 "	45.—
3 "	75.—	3 "	67.50

Wäljamaale 35 marka kuus. — Adressi muutmine 2 marka.

Kuulutuste hinnad on: [illegible]

Üksik number 1 mark.

[illegible] Käsikirjad, mis avaldatud ei saa, ... ei ole kirjutatud. Saadetawatel kirjadel peab saatja täielik nimi ja adress all olema.

Nr. 132 | **Kesknädalal 16. juunil 1920** | **XV aastakäik**

Põhiseadus Asutawas Kogus kolmandal lugemisel wastu wõetud.

Peaminister nimetus „riigiwanemaks" ja Riigikoja nimetus „Riigikoguks" wastu wõetud.
Eesti metsatööstus käesolewal aastal.

Soome ja Wene rahusaatkonna mõtted lähewad rahutingimiste asjus wäga lahku.

Streik Leedumaal.
Moskwas on lätlaste Wenemaalt tagasitoomise asjus kokku lepitud.
Krimmis kestawad ägedad wõitlused edasi.
Wrangelli wägi on hulga maad edasi läinud ja 8000 meest wangi wõtnud.
Londonis oodatakse Wene nõukogude walitsuse wastust Wenemaa wõlgade asjus.
Saksa enamussotsialistid on otsuseks teinud ühendusest kodanlastega eemale hoida.
Inglismaal algas eila sädetelegraafi streik.
Prantsusmaa ei taha poliitilisi läbirääkimisi Wene enamlastega.

Soome-Wene rahuläbirääkimistel Tartus.

(Meie eri-kirjasaatjalt.)

Kolmas koosolek teisipäewal 15. juunil.

Koosolek algas k. 11.12 min. Juhatas Wene saatkonna esimees Behrsin.

Wene saatkonna esimees esitas koosoleku algul küsimuse,

kas Soome walitsuse wastus waherahu asjus juba on saabunud.

Soome saatkonna esimees wastas: saatkond on walitsuselt teada saanud, et walitsusel midagi selle wastu ei ole, kui rahukonwerentsil lõpulikkude rahuläbirääkimiste kõrwal ka läbirääkimisi waherahu üle peetakse. Kuid neid wõib pidada ainult sel määral ja kujul, et nad lõpulikkude rahutingimiste saawutust ei takistaks ega pikendaks.

Lõpulikku wastust Wene waherahu ettepaneku peale ei ole weel tulnud, kuid on loota, et see homme kätte jõuab.

Behrsin tähendas selle peale, et nad Soome walitsuse teadaande heameelega wastu wõtawad ja pani ette waherahu küsimuse lähemaks läbiharutamiseks alamkommisjoni määrata. Arwati mõlemalt poolt, et see alamkommisjon juba täna õhtul kell 7 wõib kokku tulla, kus siis ka kommisjoni liikmed mõlemalt poolt teada antakse.

Selle järele wõeti harutusele

territooriumi küsimus.

Behrsin ütles, et nemad ei saa rajaküsimuse kohta weel lõpulikku wastust anda, kuid nad wõiwad need üleüldised põhjooned ära tähendada, mille järele nad kõne all olewas küsimuses tahawad talitada.

Wene saatkond wõtab siin oma lähtekohaks

1917. a. piirid,

missugused nad sel momendil olid Soome ja Wene wahel. Ta on seda sunnitud tegema sellepärast, et Soome ja Wene wahelist loomulikku piiri wäga raske on ära määrata. Peab siis wana riigipiiri järele käima. 1917. a. piir saab olema põhjusmõtteks, mille järele Wene saatkond tahab käia, mille juures ta muidugi lubab wäikseid muutusi piirjoone asjus harutusele wõtta.

Mis puutub

Petsamosse,

siis ei tunnista Wenemaa mingisuguseid wanu Soome ajaloolisi õigusi selle maa-ala kohta, sest nõukogude Wenemaa ei tunnista ühtegi tsaariwalitsuse ajal tehtud lepingut. Ta pealegi on ka Norral siin oma sõna kaasa ütelda. Selle territooriumi piiri asjus ei wõi Wenemaa lubada mingisuguseid muutusi. Kuid Soomele antakse kalastamise ja põtrade püüdmise õigus Jäämere rannal. Samuti korraldatakse ka Soome kaubanduse ja tööstuse wõimalus tarwitada mere kallast.

Mis puutub Petsamo elanikkudesse, siis ei tahaks need ülepea Soome külge liituda. Järelikult oleks Petsamo andmine Soomele kuritegu rahwaste enesemääramise õiguse wastu.

Karjala küsimus.

Mis puutub Ida-Karjala enesemääramise küsimusesse (Soome nõuab siin rahwahääletust), siis ei saa Wene saatkond seda küsimust arwesse wõtta neil tuntawatel põhjustel, et see rahwas ise wõib otsustada, kas ta Soome wõi Wenemaaga tahab liituda. Kui nõukogude Wenemaa olale antakse temale poliitilise enesemääramise õigus. See õigus on juba antud ja Ida-Karjalas on tekkinud autonoomne töörahwa kommuuna.

Sellega ei kuulu see küsimus konwerentsi alla. Wenelased ei puutu Lääne-Karjalasse, sellepärast on nende soow, et soomlased ei puutuks ka Ida-Karjalasse.

Wenelased ei anna nende demonstratsioonikoosolekutele, mis Karjalas Soome külge liitumise heaks on peetud, mingisugust tähendust. Nõukogude Wenemaa ei takista Karjala omapärast edenemist ja ei tee ka takistusi selle Soome sugu rahwa arenemisele, kes Peterburi kubermangus — Ingerimaa — elab.

Behrsin pani selle kõne järele ette majanduslise küsimuste harutamise juure minna.

Soome saatkonna esimehe wastus.

Paasikiwi tähendas Behrsini kõne järele, et mõlema saatkonna waatepunktid piiride asjus nii lahkuminewad on, et wähe lootust näib olewat kokkuleppeks selles küsimuses.

Behrsin konstateeris selle järele sama tõsiasja ja tähendas ka omalt poolt, et kokkuleppeks wähe wõimalusi jääb, kui järelandmisi ei tehta. Behrsini arwamise järele on wenelaste waatepunkt õiglasem: wenelased ei esine mingisuguste territoriaalnõudmistega, kuna soomlastel sel alal suured nõudmised on. Behrsin nimetas soomlaste nõudmisi annektsionismiks. Ta tähendas lõpuks, et kui demokraatline waatekoht Soome rahwa hulgas awaramaks muutub, siis arwatawasti ka kokkuleppele jõutakse.

Behrsin pani ette

territooriumi küsimuste otsustamiseks alamkommisjoni

nimetada, millega ka Soome saatkond nõus oli.

Siis palus Behrsin Soome saatkonnalt wastust,

missugune seisukoht on Soome saatkonnal Soome iseseiswuse tunnistamise asjus.

Paasikiwi wastas, et Soome iseseiswuse küsimus ei wõi enam mingisuguseks kujul tulla käesolewa konwerentsi päewakorda, sest et see juba lõpulikult on otsustatud. Sellepärast on niisuguse eriartikli wõtmine rahulepingusse üleliigne. Soome rahusaatkond peab aga wõimalikuks selle järele, kui rahuleping juba on walminud, nõu pidada küsimuse üle, kuidas moodi Soome iseseiswuse fakti rahulepingu sissejuhatuses nimetada.

Behrsin wastas, et nemad ka ainult Soome iseseiswuse fakti tahawad konstateerida ja paluwad, et Soome saatkond nende heas tahtmises ei kahtleks ja selle ettepaneku taga muid kõrwalisi mõtteid ei otsiks.

Behrsin oli sellega nõus, et iseseiswuse fakti konstateerimise küsimus konwerentsi lõppu lükatakse.

Koosoleku lõpul teatas Wene saatkond, et nende poolt territooriumi küsimuse harutamise kommisjoni on määratud: saatkonna liikmed Kershentsew ja Tihmenew (wiimane ei ole weel Tartu jõudnud), Behrens — mereasjade ekspert ja Segorjew ja Udalow — sõjaasjade eksperdid.

Koosolek lõppes kell 12.15 min.

Waherahu-kommisjoni istumine

oli õhtul kell 7. Juhatas Kershentsew. Wene saatkonna liikmed esitasid waherahu kohta järgmise ettepaneku:

Demarkatsiooni jooneks lugeda 1914. a. riigipiir. Sõjawäed tulewad 5 kilomeetri kaugusele siinmaa sisse tagasi tõmmata, wälja arwatud Karjala maakitsus, kus wäed teisitele positsioonidele jääwad. Soome lahe demarkatsiooni joon: Styrsudd-Seskäri lõunapoolne ots — Lawensaare lõunapoolne ots — Styrsuddi torn. Mõlemad maad kohustuwad mitte ette wõtta waenulikku tegewust kaubalaewade liikumise wastu Soome lahes. Waherahu tähtis kuuks ajaks ja wõib automaatiliselt edasi kesta.

Soome saadikud ei lugenud seda ettepanekut wastuwõetawaks. Nad lubasid järgmisel koosolekul wastuse anda.

Homme, 16. juunil

ei ole üleüldist koosolekut oodata. Hommikul kell 11 algab territoriaal-küsimuste kommisjoni istumine.

*

Tänasel koosolekul esinesid Wene esitajad oma ettepanekuga piiride küsimuses. Nad ei annud küll lõpulikku wastust, kuid esinesid siiski oma seisukoha põhjoontega. Need olid kaunis kategoorilised, kuid nende kõrwal leidus üksikuid tähendusi mõnesuguste järelandmiste kohta. Kui Behrsini kõne järele Wene saatkonna poolt ettepanekut ei oleks tulnud territooriumi küsimust alamkommisjoni anda, siis ei oleks Soome saatkonnal wist muud üle jäänud, kui läbirääkimiste katkemise fakti konstateerida.

Küsimuse kommisjoni andmine tähendab sinna poole, et järelandmised wõimalikud on. Sellega on läbirääkimiste jatkamine wõimaldatud.

Soome iseseiswuse küsimuse asjus on wenelased Soome saatkonna arwamisega pidanud leppima ja esialgselt ettepanekust taganema, ehk nad küll seletasid, et nende ettepanek sedasama tähendas, mida soomlased seletasid.

Tartus, 15. juunil. W. K.

Lätlased ootawad Walga „kätteandmist".

(Meie erikirjasaatjalt.)

Tartust .15. juunil. Walgast teatatakse, et seal täna Läti elanikkude hulgas wäga rõõmus meeleolu on olnud, kuna nad Walga üleandmist Lätile ootawad.

Selle meeleolu põhjuseks on olnud Riia lehtede teade, et Walk tingimata 13., 14. ehk 15. juunil lätlastele üle antakse. Lätlased on täna isegi uue politseimeistri ilmumist ootanud. W. K.

*

Natukene warajane on lätlastel weel rõõmustada. Meie arust ei wõi Walga „üleandmisest" juttugi olla. Isegi sarnasel korral „rõõmustamine" ei tähendaks muud, kui äärmist poliitilist kaswatamatust.

Läti uuest ministeeriumist.

(Meie erikirjasaatjalt.)

Tartust. 15. juunil. Riiast saabub teadete järele ei ole loota, et uus kabinett Läti asutawa Kogu keskrühmade poolt toetust leiab. Keskrühmad tahawad siiski ära oodata, missugusele poliitilisele platwormile uus walitsus asub. W.K.

Läti-Wene rahuläbirääkimised.

(Eta) Riiast. 15. juunil. Leta. Rahukonwerentsil Moskwas harutatakse praegu kaubandusliku küsimust, iseäranis transiidi küsimust.

(Eta) Riiast .15. juunil. Leta. Kokkuleppe põhjal, millele 12. juunil Moskwas alla kirjutati ja mis lätlaste Wenemaalt tagasitoomise kohta käib, peab nõukogude walitsus iga nädal wähemalt 2000 sõjapõgenejat Läti piirile tooma.

Prantsusmaa on poliitiliste läbirääkimiste wastu Wenemaaga.

(Eta) Moskwast. 14. juunil. Raadio. Krassini wastuwõtmine Lloyd George'i poolt andis Prantsuse walitsusele põhjust Briti peaministrile märgukirja saata, kus selle peale tähendatakse, et San Remo konwerents on tarwilikuks tunnistanud astuda esialgselt samme majandusliste läbirääkimiste pidamiseks Wenemaaga. Ametlikkude läbirääkimiste pidamine Lenini ja Trotski esitajatega pidawat aga warem wõi hiljem nõukogude walitsuse ametlikule tunnistusele wiima ja sellepärast ei tahtwat Prantsusmaa poliitilisi wolinikka läbirääkimistele saata. Sellest märgukirjast hoolimata saawat Prantsusmaa esitaja Londoni läbirääkimistest osa wõtma, nagu Prantsuse ajalehed nüüd teatawad.

Läbirääkimised Krassiniga.

(Eta) Londonist. 15. juunil. Reuter. Belgia ja Jaapani walitsused tegid otsuseks Briti walitsuse ja Krassini wahel peetawatest läbirääkimistest osa wõtta.

(Eta) Londonist. 15. juunil. Reuteri kuulmist mööda korraldatakse järgmine kokkusaamine Krassini ja Briti ministrite wahel ainult siis, kui Krassin wiimasel kahel koosolekul ülestõstetud küsimuste peale Moskwast wastuse on saanud. Läbirääkimistes pole mingit seisakut ette tulnud. Wene wõlgade küsimus arwatakse kõige tähtsam olewat, ja selle kohta pole Krassin Moskwast mingit wastust saanud.

Poola-Wene wäerinnalt.

Moskwast. 15. juunil. Dwinast lääne pool on wõitlused käimas; meie wõtsime mehi wangi. Beresina ääres wõideldakse wahelduwa õnnega.

Kiiewi piirkonnas jatkawad meie wäeosad edasitungimist, selle järel kui nad wastase Irpeni jõe taha on wisanud (mis Kiiewist wersta 20 lääne pool on). Kiiewist lääne pool jatkame meie wastase tagaajamist Kiiewi — Korosteni raudtee ääres. Täiendawate teadete järel oleme meie Kiiewi ja tema ümbruses saagiks saanud 14 suurtükki ilma lukkudeta, 2 waguni täit suurtükikuule ja 1 waguni täie püssikuule. Wastane on 1 soomusautomobiili ja 14 automobiili ära põletanud. Gaissini piirkonnas wõtsid meie wäed edasitungimist jatkates rea külasid ära ja lähenewad Bratslawi liinuale. Wapnjarka piirkonnas edeneb meie edasitungimine Kröshopoli — Wapnjarka raudtee ääres. —k.

Wõitlused Krimmis.

Krimmis, kus kindral Wrangelli wägi kallale tungib, ei näi enamlaste käsi kõige paremini käiwat. Kord teatasid nad küll, et nad mõnda Wrangelli wäeosa olla löönud, aga wäga tähtis ei näi see lüüasaamine olnud olewat, sest juba mitu päewa järgemööda teatawad Moskwa sõnumid ainult weel ägedadest wõitlustest, ilma juure lisamata, et enamlased edasi on jõudnud. Wiimases Moskwa telegrammis jutustatakse isegi wõitlustest Melitopoli piirkonnas, mis endisest wõitluskohast üle 100 wersta põhjaida pool on. See wiimane telegramm käib nii:

Moskwast. 15. juunil: Krimmi wäerinnal peawad meie wäeosad terwel wäerinnal wastasega wõitlusi, mille juures meie Melitopoli piirkonnas wastase soomusrongi ja soomusplatwõrmi purustasime. —k.

(Eta) Londonist. 16. juunil. Reuterile teatatakse Konstantinoopolist: Wrangell jatkab edukalt oma pealetungimist ja on nüüd maa-ala oma alla wõtnud, mis sama suur ehk weel suuremgi on kui Krimmi poolsaar. Saadud wangide arw ulatab 8000-ni, peale selle saadi kuulipildujaid ja muud sõjawarustust ning suur hulk terawilja.

Seisukord Austrias.

Lyonist. 15. juunil. Austrias arwatakse, et praegune kabinett ametisse jääb, ilma et ta koalitsiooni lepingust kinni peaks. Kantsler Renner on suurema kuulajatehulga ees sõna wõtnud ja koalitsioonile kriisi põhjuste asjus tehtud etteheited tagasi tõrjunud. Ta on näidanud, et kristlikud sotsialistid on ühenduses olles kõiksakslastega kriisi wälja kutsunud. Austria töölised ei mõtlewat enam tööliste diktatuuri peale, kuid kodanlased ärgu järeldagu sellest, et seega kodanlaste diktatuur maksma hakkaks. Ei lastawat iialgi ühte wõi teist klassi proletariaadi üle diktatuuri sisse seadida. Austria töölised oskawad oma õigusi Austria walitsemises kaitsta.

*

Meie kuuleme sellest sõnumist, et Austrias walitsuskriis on tulnud, sellepärast et sotsialistid kristlikusotsiaalsetega, kellega nad koos walitsenud, tülisse on läinud. Kes siin süüdi, seda ei saa muidugi otsustada ainult ühe poole seletuse järele; wäga wõimalik, et süüdi mõlemal poolel on. Mis edasi sünnib, seda on esiotsa ka raske ütelda. Wahest lepiwad tülitsejad weel kokku, nii et senine kabinett walitsema edasi wõib jääda.

Inglise polguülem Wedgwood, kes Austria ja Ungari asju tunneb, arwab et Austrias üks kumbagist peab tulema, kas Habsburgi soo aujärjele tagasiastumine wõi ühinemine Saksamaaga. Tagurline erakond, kes Ungari militaristidega ühendust peab, tahab keisriwalitsuse uuendamist, aga sotsialistid ja wabameelsed nõuawad ühendust Saksamaaga. Iseseisew Austria riik ei wõi igatahes kesta.

Saksa enamussotsialistid ei wõta koalitsioonist osa.

(Eta) Nauenist. 14. juunil. Raadio. Enamussotsialistid wõtsid eila resolutsiooni wastu, mis tagasi lükkab koostöötamise uues koalitsioonis, kus ka Saksa rahwaerakond on esitatud. Samuti lükati tagasi koalitsioon demokraatidega ja keskerakonnaga, sest niisugune koalitsioon wõiwat erakonna poliitikale kardetawaks minna.

Sädetelegraafi streik Inglismaal.

(Eta) Londonist. 15. juunil. Reuter. Täna kell 11.30 min. algab kõikides sadamalinnades sädetelegraafijaamade tehnilise personaali streik.

Leedumaalt.

Wabrikutööliste streik.

(Eta) Kownost. 16. juunil. Elta. Täna hommikul hakkasid wabrikutöölised streikima. Kaubarongid ei saanud teele minna, kuid reisijaterongid Werschbolowo — Radsiwilischki liinil jatkawad liikumist endiselt. Streikijad töölised takistawad hoburaudtee liikumist. Riigiteenijad, kelle kaastundmise peale trükitöölised lootsid, ei hakanud streikima.

*

(Eta) Kownost. 16. juunil. Elta. 14. juuni õhtul wõeti Kownos mõned ametiühisuste kesknõukogu liikmed kinni, kes üleüldise poliitilise streigi heaks kihutustööd tegid; nende seas on isikuid, kellel asutaw kogu täielikult armu andis ja kes nüüd esimese juhuse ära kasutasid, et walitsuse wastu töötada.

(Eta) Kownost. 15. juunil. Elta. Trükitööliste streik on osalt lõppenud. Ajalehed said juba eritelegramme awaldada, poolametlik „Lietuva" ilmub korralikult.

*

(Eta) Kownost. 15. juunil. Elta. 13. juunil k. 5 sõitis Moskwa tagasi osa Leedu rahusaatkonnast esimehe Naruscewicziusega ja liikme Dr. Rosenbaum'iga. Neid olid saatmas hulk walitsuse ja saatkonna liikmeid, muu seas wälisminister professor Woldemaras, poliitilise departemangu direktor Balutis ja teised kõrged riigiametnikud. Saatkond sõidab Riia kaudu.

(Eta) Kownost. 16. juunil. Elta. Asutawa kogu eilaõhtusel koosolekul wõeti, nagu kodukord seda nõuab, uuesti juhatuse walimised ette. Waliti tagasi wana juhatuse esimees Stulginski (kristl. dem.), abi Dr. Jonas Staugailis (rahwussots.), sekretäär Natkewicz (rahwussots.,) abi Radzewiczius (kristl. dem.).

Wiimased teated.

Juhatus Briti Musta mere laewastikule.

(Eta) Londonist. 14. juunil. Reuter. Long teatas alamkojas, et Briti laewakommandöörid Mustal merel juhatuse on saanud täiesti erapooletud olla ja Wrangelile nii pealetungimise kui kaitse operatsioonides mingit abi anda.

Walitsuskriis Itaalias.

Nitti kolmas kabinett on 18-päewase walitsemise järele lahkunud, sellepärast et tal lootust ei olnud parlamendis enamust saada. Esitajaid oli tal mitmest erakonnast, aga need erakonnad ei olnud üksteisega ometi päris kokku leppinud. Katoliiklased ja wabameelsed tülitsesid ükstejsega wana wiisi edasi, ehk nende asemikud küll walitsuses koos istusid. Peale selle raskendasid Nitti seisukorda halwad sõnumid Albaaniast ja mujalt, ja siis edasi see, et liitlased Itaalia heaks Saksamaalt kuigi palju tasu ei taha nõuda. Täiesti tema wastu kihutas erakonnad kuninga käsk, mis leiwahinda kõrgendas. Sotsialistid olid sellepärast wäga eratatud ja mitu teist erakonda olid sotsialistidega ses asjas ühel nõul. Kuninga käsk wõeti tagasi, aga sellest hoolimata jäi meeleolu Nitti wastu waenulikuks. Nii astus kabinett tagasi, weel enne kui parlament, kes 9. juunil koosolekuid algas, talle umbusaldust wõis awaldada.

Laewaõnnetus Neewa jõel.

(Eta) 6. juunil juhtus hospidallaewal „Narodowolets" Neewal õnnetus. Laew wajus küljeli, nii et kõik neli masti wette langesid. Laew wedas Saksa ja Austria sõjawange, kes kodumaale saatmiseks olid määratud. Peale kahe päästetud laewalolijad ära. Erakorralise kommisjoni esimehe seletust mööda olnud õnnetuse põhjuseks laewa komandöri ja mehaanika hooletus, keda õnnetuse silmapilgul laewal ei ole olnud.

Wõitlus kolera wastu Peterburis.

(Eta) „Petrogradskaja Prawda" 12. juunil teatab, et kolera kartusel Peterburis rida abinõusid tarwitusele wõetakse. Erilist tähelepanu juhitakse kommunaalsete söögimajade peale, kus praegu kogu Peterburi söömas käib.

Persia kaebtus rahwasteliidule.

Lyonist: Rahwasteliidu nõukogu on esmaspäewal, 14. juunil Londonis kokku astunud, et Persia walitsuse kaebtust harutada, kus palutakse enamlaste Persiasse tungimist takistada. —k.

Lloyd George ja Millerand

saawad enne Spaa konwerentsi weel Boulongne'is kokku, kokkusaamise päewaks on määratud 21. juuni. Spaa konwerentsi algus ei ole weel kindlaks määratud, kuid Lloyd George'i arwamise järele wõiwat 5. juuli tema algamise tähtpäewaks olla. (Lyoni raadio.) —k.

Kindral Janin Siberist tagasi.

Prantsuse kindral Janin oma staabiülemaga on Marseille'i jõudnud. (Lyoni raadio.) —k.

Ungaris

kõneldakse Simoni kabineti lahkumisest ja hirmuwalitsuse lõpetamisest. Kontsentratsiooni kabineti peaks kas krahw Albert Apponyi wõi krahw Paul Teleki wõi krahw Stefan Bethlen kokku seadma.

Kuulus Prantsuse näitlejanna Réjane surnud.

Lyonist. Näitlejanna Réjane, kes üks ilmakuulsustest oli ja kel Pariisis oma teater oli, on läinud neljapäewal (10. juunil) ära surnud. —k.

„KONTSERTAED"
KADRIORUS
mängib salong-orkester
iga päew kella 8—½1 öösel h-ra Wirro juhatusel
4 korda nädalas mängib
sõjawäe orkester
h-ra Reder't juhatusel
Esimese klassi köök, korralik teenimine.

ROSALIE PETERSON
LUDWIG JUWAKKA
kihlatud
Suomi — Eesti

MIHKEL TAMM
KATARINA TAMM
sünd. Reinholdt
Toris

Wiru maakonnawalitsus wajab
TEE-TEHNIKERI.
Pakkumised kuni 25. skp.

Tänast lehte on 6 lehekülge.

...ised mõista-...sed.

...I.

...liku Eraseaduse III köite ...anduseks olukorda, kui ...ielikult **walitseb**, teda ...e järele **wõõrandada** ...nagu heaks arwab, omale ...i, nagu soowib, **talita**- ...al, kui asja teise isiku ...b, seda **kaitsta** wõib ...htu läbi ja isegi, kui see ...käest ära on wõetud, ta-

...e algusmõisted langewad ...endest, ja nimelt **wõõ**- ...wi järele **talitamise** ...utakse omandusõiguse **si**- ...**rkideks**, teine osa, ja ...**a tulusaamise** õigus, ...tundemärkideks. Nende ...kahte osasse jagamiseks, ..., on põhjust annud asja- ...kui üks ehk mitu sisulist ...omandusõigus ära kaob, ...tuse juures, kui kellelgi ... neist õigusest puudub, ...**liste** tundemärkide hul- ...**temal mitte oman**- ...**a kohta**. Puudub üks, ...ed tundemärgid, siis ei ...t mitte weel omandus- ...**da ainult** teatud mää-

...s omandusõiguse kaota- ...seadus. Suurmaapidajalt ...**wõõrandada**, sellega ...**talitada**, kui ka õi- ...endatud õigust **kohtus** ...e nendest jäeti endisest ...se õigus, sest et mõisad ..., aga nad ei ole mitte ...omanikud, waid ainult ...e omandusõigus üle on ...üd õigus on seda maad ...itada, kuidas heaks ar- ...selles takistab, siis koh- ...

...st maaseadust erapoole- ...jättes tema riigimajan- ...lgi, on ülewalpool puu- ...s niisugustest seadus- ...**se temaga** ühewäärilise ...se poolest, ükskõik mis- ...riigis, alles aastaküm- ...poolest järgneda wõiks. ...koht on tingitud ainu- ...hel hoobil eraomanduse ...**w.** suurmaa pidamise

...noor on, ei tarwitsenud ...akümneid, kaugeltki siis ...ralisel aukohal püsida, ...weel enne, kui ta tegeli- ...sma on pandud, wõist-

...awal ja salalik. Ta ei ...walingute ja kiredega, ...sündis. Ta walmistab ...dselt, nii nagu ei oleks ...äletõstmiseks põhjust an- ...siis, kui ta juba kord ...ad hääled, kui liig hil- ...waikima on sunnitud ...a rehkendama peawad. ...wäga mitme lüliline, te- ...me. Tema ülesildiseks, ...ealkirjaks wõiks pan- ...irakaotamine kõi- ...nduste kohta, eri- ...alewites asuwate ...omanduseks tun-

...tawaks lüliks tähenda- ...a Kogu poolt 25. no- ...etud seadus „hüürimaksu ... seaduse peatähtsus sei- ...niku ja üürniku lepin- ...aua, kui üürniku mõis- ...uslisel alusel on ol- ...alusele ümber paigutab. ...rnikule korteri pidamise ...ed käite, mis majaoma- ...peaaegu mullini alla ...wõib selle seaduse põh- ...atud saada, kellest ma- ...i ei taha (§ 4); üürnik ...el korterit parandada, ...te wõtta (§§ 14—16), ...l teatud mõnususi luua, ...e seada (§ 17) jne. See ...mu kaudu (§ 5) ja ...e puudusest üle ai- ...sannet täidab, ei ole ...kuid olgu siiski mää- ...üks kõrge wõimukand- ...ogunud, et käesolewal ...korteritest sedawõrd ...d enam elamiseks tar- ...tulla, et see protsent ...a kaswab. Selle järele ...et selle seadusega kor- ...oleks, küll tuleb aga ...raomanduse õigust ma- ...naluseni piiranud on. ...pika pealkirjaga sea- ...iwita, ka ilma Asutawa ...wabariigi walitsuse kor- ...aastal ja kannab pea- ...nata **waranduste** ...a **muutmise** koh- ...est lõpuni, pikk ta ju ...agrahwi, täieline uni- ...kõlab järgmiselt: „Lii- ...idamine wõib sündida ...Järgmised paragrahwid ...kkusjade kindlaks, kes ...netatud lubasid peawad ... mille jooksul wiimase ...l omandatud liikuma- ...weel tagant järele selle ...see on ka kõik. Selle ...aks järelduseks on see, ... muud liikumata wa- ...randada ei saa. On ...jedasti wõõrandamise

täiesti wõimatuks teeb. Sest kujutage omale ette majaparemehe jessukorda, kes meie korteriolusid parandada tahtwa üüriseaduse läbi niikaugele on wiidud, et ta ka ise ainult üürnikuks saada ja majast lahti tahab pääseda. Ta leiab ostja, aga sellele annab immobiilkommisjon põhjendamata ühesõnalise wastuse „ei". Ka seaduses eneses ei ole kõige wähemat põhjendust, kes osta tohib, kes mitte. Wõib olla, ehk on immobiilkommisjonil mõni kandidaat, kellele ta ostuluba nõus on andma, aga see tahab üürnik edasi olla ja ei wõta maja isegi kingituseks wastu. Nii siis, wõõrandamine on wõimatuks tehtud, esialgselt küll teatud wäljawõtetega, aga kellese seda wäljawõtet tehakse, sellest waikib seadus, see on riskline saladus.

Nüüd jõuame kolmanda lüli juure. See ei ole weel seadus, aga tal on head lootused seaduseks saada, sest ta on seadusandlise kommisjoni poolt wastu wõetud ja ta peab ka seaduseks saama, sest et muidu wajalus wõib tõusta, et meil linnas, wähemalt weel mõneks ajaks piiratud, teatud oludest tingitud eraomandus liikumata waranduste peale makse on. See kolmas lüli kõlab järgmiselt:

Eelnõu üürimaksu seaduse § 2 muutmise kohta:

„Riigi Teatajas" nr. 99/100 1919. a. wälja-kuulutatud seaduse § 2 muuta järgmiselt:

„Linna- ja alewiwalitsusel on õigus sellekohase wolikogu otsuse põhjal korterite wahetalitust oma peale wõtta. Selle wahetalituse kohta wõiwad linna- ja alewiwolikogud peale makswates seadustes ettenähtud juhtumiste kohalikka määrusi maksma panna, milles muu seas wõib eraisikutele korterite wahetalitust ära keelata ja üürnikudele ning korterite wäljaüürijatele wahetalituse tarwitamist sundusliikuks teha. Kohuslikka määrusi on linna- ja alewiwolikogud õigustatud ka erawahetalituse kohta wälja andma, kui wiimase tarwitamise kohta keeldu muksma ei ole pandud"".

Nii siis, linna wahetalituse kontori tarwitamine tehakse sunduslikuks, ehk teiste sõnadega, tähendatud, linno wahetalituse kontor wõtab kogu linna majaperemeeste mured ja rõõmud oma peale. Majaomanikule jääb weel tema nimi. Ainult nimi! Kas selle ärakaotamiseks uut, neljandat lüli weel tarwis läheb, selle juures ma kahtlen. Arwatawasti on nendest kolmest juba küllalt, et ka nimi kaob. Immobiilkommisjon wõib pärast seda, kui see kolmas lüli seaduseks on saanud, ka praegu saladuses hoitawad motiwid awaldada, aga ta ei leia ka siis, kahjuks, enam ostjaid. Praegused majaomanikud leiawad aga wististi tee, kuidas ilma märkamata oma kodukoldest ära kaduda, ja riik wõib täiesti seaduslikult kõik majad, kui peremeheta asjad omale pidada.

Nimetatud seaduseandjad ja wõimukandjad! Milleks nii kawalad ja heerulised teed? Idapoolse naabri juures tehakse seda omeki palju otsekohesemalt ja lihtsamalt. Ja just **ida** poolt ja ainuüksi sealt wõib sellele mõistatusele wastust leida.

Spectator.

Saksa riigipäewa walimiste järel.

Saksa wälisad on oma otsuse nii annud, et riigi walitsemine wäga raskeks on läinud. Nad on keskelt ära ärritele jooksnud, ilma et nad ühtegi äärt nii tugewaks oleks teinud, et see walitseda jaksaks.

Kaks pahempoolist (sotsialistlist) erakonda ei ole ühtekokku enamust saanud, ja kaks parempoolist erakonda, kes palju tugewamaks läinud, on aunult enam kui neljandiku kohtadest omandanud.

Walitsemiseks ühineda ei ole aga paljudel erakondadel himu. Iseseiswad sotsialistid ei taha kodanlastega ühenduse pidamisest wähemalt teada, ja enamussotsialistid kahtlewad, kas nad paremal pool olewate erakondadega koalitsiooni jääda wõiwad. Mõni neist oleks seda tegema walmis, aga teised, kellel erakonna kasu üleküldse kasust kõrgemal, seisawad selle wastu, sest koalitsioon wiiks neil hulga poolehoidjaid ära iseseiswate leeri.

Ka demokraadid ei armasta parempoolistele läheneda ega nendega üheskoos walitsust asutada, liiati kui sotsialistid sellest eemale jääksid. Sest nad kardawad, et selge kodanline walitsus sotsialistlist liikumist wõiks edendada ja sotsialistide wõimu eest warsti peaks tagatema, nogu ümberpöördult pahema ääre walitsus rahwa suure hulga warsti ära parempoolist poole wõiks kihutada.

Kuna lugu nii on, kuna erakonnad üksteisest eemale hoiawad ja walitsuse bloki asutamine peaaegu wõimatu on, tuleb waadata, kuidas praewi edasi saab ajada. Katseid tehakse wahest mitmesuguseid, kord parempooliste ning keskerakondade ja teinekord keskerakondade ja osa pahempooliste koalitsiooniga, aga kestwat ühendust kestwa walitsusega ei ole wististi wõimalik asutada. Et kimbatusest pääseda, wõetakse wahest mõne aja järele uued walimised ette.

*

Demokraatlised ajalehed on 6. juuni otsuse pärast kurwad. „Berliner Tageblatt" köneleb sajandest seisukorrast, mille mõtlemata rahwahulgad loonud ja ütleb, et tagurlised ajalehed asjata hõiskawad. Kui „Post" asjatundjate walitsust nõuab, kes oma wastutusi tunneb ja alaliste katsete tegemise kõrwale heidab, siis ei ütle see wanameelne leht, kuidas niisugust walitsust wõimalik on saada.

Niisamuti kurbab „Frankfurter Zeitung", et 6. juuni walimised õnnetus on, ja wõimatu on teada, mis neile weel järgneb. Ka tema ei taha selge kodanlise walitsuse asutamisest teada, sest see süwendaks lõhet tööliste ja teiste rahwakihtide wahel.

„Bossische Zeitung" köneleb wigadest, mis senised koalitsiooni-walitsused teinud ja nende plaani puudust, millest koalitsiooni lüüasaamine tulnud. Aga kui ta otsekohene tahaks olla, siis tunnistaks ta, et isegi kõige parema plaani järele käimine keskerakondi lüüasaamisest ei oleks päästnud. Inimestele on juba aastakümneid lahutuse ewangeeliumi kuulutatud ja wremad on seda uskuma hakanud. Sotsialist ei taha enam naisal. kodanlasega tegemist teha ja kodanlased on märatsejatega kokkuleppimise lootuse kaotanud.

Riigipäewa-walimistega ühel ajal on mitmes Saksa osariigis uued maapäewa-walimised ette wõetud. Ka siin on wälisate paremale poole ja osalt ka pahema ääre poole nihkumist märgata olnud.

Baieri maapäewa-walimistel on saanud: Baieri rahwaerakond üle 111.000 hääle, Saksa rahwaerakond ja rahwuslased üle 35.000, talurahwaliit ja keskiseisuse erakond ligi 11.000, demokraadid ligi 27.000, enamussotsialistid 65.000, iseseiswad sotsialistid 70.000 ja kommunistid üle 24.000. Kodanlised erakonnad on nüüd 15.000 häält rohkem saanud kui 1919. a., kuna sotsialistid kokku 25.000 häält kaotanud on.

Württembergi maapäewa-walimised on annud: sotsialdemokraatidele 17 kohta (1919. a. 52), iseseiswatele 14 (4),. Saksa rahwuslastele 10 (11), talurahwa liidule 18 (14), demokraatidele 15 (38), Saksa rahwaerakonnale 4 (0), kommunistidele 0 (0), keskerakonnale 23 (31). Saadikuid on kokku 101 (1919. a. 150). Koalitsioon on 55 kohta saanud ja wastased erakonnad 46.

Oldenburi uue maapäewa koosseis on järgmine: Saksa rahwuslasi 1 (1), Saksa rahwaerakondlasi 11 (5), keskerakondlasi 9 (10), demokraatlasi 7 (13), sotsialdemokraatisid 9 (12), iseseiswaid 5 (2), maaliitlasi 1 (0).

Anhaldi uuel maapäewal on: 13 sotsialdemokraati, 6 iseseiswat, 6 demokraati, 6 Saksa rahwuslast ja 5 Saksa rahwaerakondlast. Enamussotsialistid on kaotanud 9 ja demokraadid 6 kohta; iseseiswad on wõitnud 5. Saksa rahwuslased 4 ja rahwaerakondlased 5 kohta.

Asutaw Kogu.

15. juunil.

Ella köpetas Asutaw Kogu oma peatöö Eesti wabariigi põhiseaduse läbiharutamise kolmandal lugemisel, mis sellsamal koosolekul ka As. Kogu poolt hääletamisel wastu wõeti. Arwati küll, et põhiseadus palju aega wõtab, — wahest kogu suwe, aga ta läks läbi ootamata kiirelt, kogu seadus kolmandal lugemisel umbes poolteist tunni jooksul.

Kas pole wahest liig juur rutt niisuguse suure tähtsusega seaduse kohta.

Üleüldiselt näis pealtwaatajatele, et põhiseadus kõrge kogu liikmetele sugugi tähtsam ei olnud, kui mõni teine seadus, millel wahest kaugeltki nii lai ulatus ei ole. Hääletamine läks wiimasel poolel niiwõrd masinlikult, et kommisjoni aruandja waewalt jõudis punktid ette kanda. Käed tõusid ja wajusid. Ka koosoleku lõpp oli hoopis ükskõikne, wist paar-kolm rwf. awaldasid kiitust ja needki nii aralt ja häbelikult, nagu oleks nad kogemata midagi niisugust teinud, mis hoopis taktita ja sündmata.

Ka hääletamise kohta wõib ütelda, et see sisuliselt õige hoolctu oli ja kuigi suurt tunnistust terawast läbimõtlemisest ja otsustamisest ei annud. Wõtame näituseks nimetuse „riigikoda", mis teisel lugemisel absoluutse häältenamuse sai. Nüüd pandi jälle uuesti ette „riigikogu", mis teisel lugemisel wõrdlemisi wähe hääli sai, ja see nimetus läks läbi. Kui selles järjekorras edasi arendada, siis oleks wahest neljandal lugemisel jälle iseenimi wõinud tulla. Niisugune hääletamine tunnistab kõige pealt seda, et rwf. üsna ükskõik, mis nimi tulewasel rahwasitusel on ja hääletati nii, kuidas juhtus. Niisamasugune lugu oli ka „riigiwanema" nimega, mis peaministri asemele wastu wõeti ja mis teisel lugemisel wähe hääli sai.

Tähelepanemisewäärt on ka see, et iseseiswad sotsialistid oma poolt lõpul teada andsid, et nad põhiseaduse wastuwõtmise wastu hääletawad, olgugi et nad kogu selle aja seal istusid ja selle eest wabariigi poolt päewapalka said.

Kas Asutaw Kogu niiid tööd lõpuni teeb, wõi puhkusele läheb, ei ole weel teada. Aga rwf. tunnewad ise, et töö tuum on ära tehtud ja niiid weel järele jäänud enam-wähem niisugused nokitsemise tööd. Et nendega hädа ei näi olewat ja põhiseaduse järele puhkust waja, tingisid nad järgmise koosoleku naispäewa peale, et ometi üks pärw puhkuseks wahele jääks.

Koosolek 15. juunil.

Juhatab abiesimees Seljamaa, pärast esimees Rei. Ministritest on esitatud: peaminister J. Tõnisson, kohtuminister Jaakson ja rahaminister Kukk. Pealtkuulajaid rohkesti.

Esimesena tulewad päewakorrale

kommisjoni täiendawad walimised.

Töökaitse kommisjonist lahkunud Akt. Grünthali (tööerak.) asemel paneb rwf. Ayderkopp ette Akt. Schulbachi walida, mis ka wastu wõetakse.

Järgmise päewakorra punktina tulewad harutusele

armuandmised,

mis Asutawa Kogu nime peale antawate palwete läbiwaatamise kommisjoni poolt ette pandud.

Et ainult üks kommisjoni aruandja Lui Olesk kohal on ja rwf. Teemant puudub, siis tuleb ainult Aleksander Johannese p. Kurell'i asi ette.

Kurell'i süüdistatakse surmawalt haawamises.

Kommisjoni aruandja L. Olesk teatab, et kommisjon on süüdistuse läbi waadanud ja leidnud, et nimetatud süüalune on talgul olles rüselemise ajal, see on ärritatud olekus, oma wastast enesekaitseks haawanud, ja paneb ette Asutawa Kogule tema karistust kergendada: kaheksa aasta sunnitöö asemel teda kolmeks aastaks wangiroodu määrata. Ettepanek wõetakse wastu.

Et teisi aruandjaid weel mitte ilmunud ei olnud, lükatakse see päewakorra punkt edasi, kuna järgmise päewakorra punktina tuleb:

seadus perekonna-abiraha maksmise asjus rahwawäelastele

teisel lugemisel, mis muutmata kujul wastu wõetakse.

Järgmine kolmas päewakorra punkt:

Eesti wabariigi põhiseadus kolmandal lugemisel.

Põhiseadus wõetakse peaaegu sellsamal kujul wastu nagu ta teisel lugemisel läbi läks. Mõned Asutawa Kogu liikmed esinewad uuesti juba teisel lugemisel tehtud parandustega, mis osalt sisse

Akt. Watn paneb ette 7 paragrahwi (waata E. w. põhiseadus) uuesti põhiseadusesse wõtta, mis teisel lugemisel wälja jäi. Hääletamisel wõetakse ettepanek 42 häälega 25 wastuseismisel wastu.

Rwf. Reinthal paneb ette teisel lugemisel wastuwõetud neljanda peatüki nimetusi „Riigikoda" ümber nimetada „Riigikoguks".

Huwitaw, et absoluutse häälteenamusega teisel lugemisel wastu wõetud rwf. K. Pätsi ettepandud nimetus „Riigikoda" hääli wähem sai kui „Riigikogu", nimelt: üks hääl (poolt 26, wastu 25).

Paistab, et Asutawa Kogu liikmetel üks kõik on, kuidas meie riigi kõige kõrgemat asutust nimetatakse, kas „Riigikoda" wõi „Riigikogu".

Niisama kergelt muudeti ka rwf. Kann'i ettepanekul, mida ka rwf. Anderkopp toetas, peaministri nimetus „riigiwanemaks".

Lõpuks teatab Piiskar (ises. sots.), et neide rühm põhiseaduse wastuwõtmise wastu hääletab.

Hääletamisel wõetakse põhiseaduse eelnõu lõpulikult wastu.

Järgmise päewakorra punktina tuleb harutusele warem poolelijäänud

armuandmised.

Sõjawäelise töö mitte korraliku täitmise eest kaheks aastaks wangiroodu mõistetud Rudolf Jaani p. Lind'ile antakse täielikult armu.

Salajase wiinapõletamise eest kolmeks aastaks wangi mõistetud Paul Juhani p. Ransbergi karistust kergendatakse, temale 3 kuud wangistust määrates. Sellesama süü pärast kolmeks aastaks wangi mõistetud Liisa Klettenbergi karistus kergendatakse kolmekuulise wangistuseni.

Jälle wiinapõletamise eest kolmeks aastaks wangi mõistetud Johannes ja August Ransberg'ide karistust kergendada ühe aasta kolmekuulise wangistuseni.

Wahepeal wõtab rwf. Nurk sõna ja süüdistab Asutawat Kogu, et see muud ei tee, kui õiendab salawiinapõletajatega ja soowitab nende karistust mitte kergendada.

Wäljamaal waleteadete laialilaotamise eest wiieks aastaks sunnitööle määratud rahwawäelase Johannes Marie p. Reinholmi karistust otsustatakse kergendada, temale 5 kuud wangistust määrates. Nimelt oli süüalune ettewaatamata ütelust tarwitanud.

Koosolek lõppes pool 8.

Järgmine koosolek on neljapäewal kell 5 p.l.

Kütteainete keskkomitee wolinikkude üleriikline koosolek

oli 15. juunil Uuel tän. nr. 2 komitee ruumides. Päewakorras oli: 1) üleüldine ülewaade; 2) tarbitusoludе küsimus; 3) wahekord walitsuse asutustega; 4) wahekord metsade peawalitsusega; 5) wahekord riigikontrolliga; 6) kändude ülestõstmise ja nende tähtsus; 7) mis tuleks turbatööstuse alal ära teha, ja 8) mitmesugused läbirääkimised. Kokku oli tulnud: esimees A. Janson, kes ka juhatas, esimehe abid J. Rüil ja J. Grofsmann, keskkütte peaarwamatupidaja G. Tennyson, Nigosson, sekretäär Luuberg, Tallinna-Pärnu kütsaroopalise raudtee walitsuse esitaja Raudsepp, Wõru maakonna wolinik P. Ahmann, Talliuna-Haapsalu liini wolinik T. Erm, Tapa-Wõldi liini wolinik ja Tartu maakonna wolinik J. Parts, Wiljandi J. Arrak, Pärnu maakonna wolinik Joh. Arro, Wiljandi maakonna woliniku abi A. Siegert, Palmsi-Sagadi wolinik R. Damm, Tapa-Narwa liini wolinik A. Kipp, kütte keskkomitee kontrolööri abi O. Kipp, kütsaroopalise raudtee raiooni turbatööstuse meister Roman, lajaroopalise oma Petersson, Petseri maakonna woliniku abi Selli, seltsamast teine abi Stscherbakoff ja Tallinna-Tapa liini wolinik G. Barth.

Kõige pealt esines Wõru maakonna wolinik Ahmann aruandega. Töö on wiliakas, käimas on kaks lauasaaginiise wabrikut, kõik mets, mis tätte antud, laetakse läbi, töölisi oli eila 1000. Niisamasugune lugu on ka Läänemaal, kus 400 töölist. Tapa-Wõldi liinil saab kätte antud mets warsti läbi. Töölisi on 500. Mets on oksline ja tuleb õige rohkesti hagu. Peaaegu niisama laadi on ka aruandeb mujalt.

Turbatööstuses on 1800 töölist tööl ja wiimasel ajal on üle 2000 kubikjalla turwast wälja wõetud. Eksportsaaduste töö edeneb ka hästi, sest kun jooksul on 1100 palki saadud. Metsarandteede ehitus edeneks hästi, kuid puudub weerew materjaal ja roopad. Roopaid olla weel saadawal, kindlal maal kümne ja Saaremaal kolme wersta ulatuses. Töölisi oleks ingerlasi küllalt, kuid siseminister ei luba neid üle piiri tulla. Kitsaroopalise raudtee ääres rabas saab lügiseks 10.000 kubikjalda ja sellest wõib poole osa enne lumeteed wälja wedada.

Seni on wakuistatud tänawu aasta 146.235 jalda puid, 98.416 palki, 22.797 liiprit ja 2.039 kubikjalda paberipuid, ning 16.401 kaje palku. Enne jõda olid metsas kahe aasta puud. 1918. a. oli tagawara ainult 50.000 jalda, kuna aastal raudteede jaoks wäljamaalt 13.000.000 p. liwijüst toodi, mis 130.000 kubikjalla puudele wastab. Esmalt oli keskkomiteel kõigest 73 meest tööl, mispärast tuli Loode Wene jõdurid metsatööle mobiliseerida. Nendega oli aga raske läbi saada, sest neid tuli toita. Et metsatöõstuses edu on, wõib juba sellest näha, et 1919. aastal kogu aasta jooksul walmistati 40.274 jalda puid, 26.521 palki, 4.731 liiprit, 808½ jalda paberipuid ja propse, lafette ja teibaid. Haud ei ole arwesse siin wõetudki.

Toitlustüümuses peale aruandeid ja pikemaid läbirääkimisi jõuti otsusele, et toitlusministeeriumilt tuleb waba-leiwawiljamüüki paluda, siis saaks peale Pärnumaa kõik lõikuseni läbi. Rukkipuuda hind olla maakondades 140—210 marka puud ja seda ei olla loota, et ta tulewal aastal odawamaks läheb, sest mõnes maakonnas on rahe rukki puruks peksnud, enamasti on rukkiasw tänawu aga igal-pool kehwapoolne. Lõpuks otsustati walitsuse kaudu leiwawilja wabamüüki paluda.

Laiaroopalise ääres on rabas 800 töölist, kellel 4000 kubikjalda turwast walmis on ning 10.000 kubikjalda teha loodawad. Enne lumeteed wõiks wälja wedada Asukülast, Aegwiidust, Kaarepersst, Kiltsist, Lehtsest wähemalt 7000 kubikjalda, kuna Einmannilt wedu talweks peab jääma. Tartu maakonnas Ropka ja Maramaa rabades on seni 1.000.000 turwast wälja wisatud, mis umbes 1000 kubikjalda wälja teeb, Pärnu maakonnas Jõõpre rabas on 320 kubikjalda walmis, peale selle weel wälja wisatud 450 kubikjalda, kui raudteeroopaid oleks, wõiks 2—2½ kubikjalda turwast walmistada. Lääne- ja Wiljandi-

„Päewalehe"

tellimisi wõtawad wasta
kõik wabariigi post kontorid.

Petseris on Isborski läheduses erapoolsetest pinnul suurepäraline turbaraba. Seal on ka kütteainete kõige tuntawam. Metsade peawalitsus annab ainult 1000 kubikjalda puid. Teised linnad saawad eelseiwal talwel oma kütteainetega labi, kuna Petseri kohta seda mitte ei saa öelda, kuidas haigemajade jne. peale läheb üksinda 6000 jalda puid. Neid wajab aga ka raudtee.

Kitsaroopalise raudtee esitus teateb, et maetud raudteel ainult üheks nädalaks küttematerjali jatkub. Toonitatakse, et eelkätt teda tuleks puudega warustada, et aga puud toored on, tuleks Osje ja Co. wabrikuga kuiwa puude jaoks kokkuleppe teha. Üleüldse on kütteainete muretsemise keskkomitee juba nii kaugele jõudnud, et ta raudteede wajadusi jaksab rahuldada. — Selle üle aga nurisetakse raudteede walitsuse wastu terawasti, et ta roopaid ei luba, kuigi temal neid küllalt on, mille puudumine aga töö turesti takistab, niisama nurisetakse ka toitlusministeeriumi üle, kes ise leiwawiljaga kauplema hakkab ja kuni 80 marka puuda pealt wahekasu wõtteks metsatöölistele leiwajahu müüb.

Järgmise päewakorrapunkti all nurisetakse ka meetade peawalitsuse meeste üle, kes kohtade peale wõhikuid ametisse panewad ja kes küttekommisjonidega sugulaseid takistusi teewad ja erametsalaupidajatele juutidele õigusi wõimaldawad, mis paremale kütte komitee omadest.

5. päewakorrapunkti all nurisetakse riigikontrolli tegewuse üle, kes mitmed turbalewingud nüüd, kui juuniku käes, kinnitamatalt tagasi saatnud ja selle töö seisma ähwardab jätta. Tahetud osta masinariihma, mille eest oma ajal 30 marka jalast nõutud, kontroll pidanud seda hinda kalliks ja kaks lauawabrikut seisawad riihma puudusel, eksportmaterjaal aga kipub rikki minema, palgid lõhkewad jne. Praegu aga nõutakse selle riihma jalast juba 300 marka. Arwatakse, et riigikontroll peaks olema kuritarwituse ärahoidmiseks, kuid sarnasena teeb ta kütteainete muretsemisel wabariigile wähemalt 70 miljoni maastas kahju.

Kuues päewakorrapunkt on kändude juurimine ja nende tähtsus. Otsustatakse raudteede lähedal raiesmikkudel kände juurima hakata. Asjal oleks mitme kordne tähtsus, saaks kütteaineid, süsa, tõrwa ja terpentiini ning lahte wiimast wõiks wälja wedada iseäranis Saksamaale, kus neid aineid nõutakse. Juhataja teatab, et kõige lähemal ajal Soomest kümme kännutõstmise masinat kohale jõuawad, mille eest raha makstud, peale selle olla weel 50 masinat tellitud. Masinate hind oleks kuni 25.000 Eesti marka praeguse Soome raha kursi järele, kuid Soome raha kurs on wiimasel ajal langemas. Niisama wõiks juuritud raismikkudele, mis põllumaana kasutamiseks sündmatad, metsa külida. Saamrid ja raudkiile olla küllalt, niisamuti on dünamiiti saadud 2400 puuda ja suurtükiwäe walitsuselt 20.000 süütenööri ning Saksamaalt ka tellitud. Ka on kaks instruktori olemas, kes dünamiidiga kändude juurimisel juhatust annawad. Kõige pealt hakatakse kände juurima ja tehtakse terpentiini ning tõrwaahjud Aegwiidus, Kiltsis, Tarwi, Kohtlas jne. Ka on mootorsaagid olemas, kuid neid ei maksa tellida, sest nad ei taju ennast ära.

Lõpuks otsustatakse turbatööstuse edendamiseks turbamasinaid tellida ja kuni 14 jalani turwast wõtta, niisama ka omamaa leidust, käsipressi seal, kus wõimalik, tarwitada.

—s—

Linna asjad.

Linnawõlgade sissekasseerimisest.

Minewal aastal oli Tallinna linnawalitsusel wõlgade sissekasseerimiseks ametnik manema milisionääri (korduku) õigustega. Selle ametniku kaudu läbi wabanenud kohale paigatud aastel algusel uut ametnikku linna politsei ülemale waenemaks kordnikuks registreerimiseks ette pannes saadi sealt wastus, et wõimata olla linna kasjaametnikule kordniku õigusi anda. Linnakassa olla sunnitud wõlgade sissenõudmiseks politsei poole pöörama. Seal märkas aga linna politseiülem, et see töö temale üle jõu käia, ning saatis politsei peawalitsusele kirja, milles palub linnawalitsuse peale mõjuda, et see kas wälgasid ise sisse nõuaks, ehk oma poolt ametisse seaks tarwilise arwu kordnikke. Kiri saaderigi wastawe ettepanekuga linnawalitsusele. Imelik, kuidas politseiülema waade asja peale wähem kui poole aasta jooksul muutuda wõib. Kas ta wahest ei arwaks ka wälja kahju, mis linnale selle tagajärjel tekkinud.

Er.

Alalised arstid ajutiste asemele.

Linnawalitsus walis ametisse järgmised alalised arstid, seniste ajutiste asemele:

Terwishoiubüroo juhatajaks Nikolai Sarw'e, kesthaigemaja naha- ja suguhaiguste jaoskonna ordinaatoriks Karl Lüüdi, naha- ja suguhaiguste haigemaja juhatajaks Roman Lunk'i, sellesama haigemaja noorarstiks Jaak Nuubeli, keskhaigemaja sünnitus- ja naistehaiguste jaoskonna ordinaatoriks Robert Keyserling'i, waestearstideks Theis Petersoni ja Roman Laamani, kohtumeditsiini arstiks Paul Pedussaare ja kooliarstideks Heinrich Multeri ning Jaan Hanssoni.

Er.

Harjutusplatsid järwe kallal.

Ülemiste järwe kallastel on wiimasel ajal mitmed sõjawäeosad laskeharjutusi ja õppust pidama hakanud. Nüüd on ka sõjawäe spordikursuste walitsus seal omale paiga wälja walinud, kus laskeharjutusi pidada Antwerpeni olympiamängudest osawõtjate ettewalmistamiseks.

Et linnawalitsus juba paarikümne aasta kestel kulusid on kannud järwe kallaste linnitamiseks, sinna noori puid istutades, on seal käimine keelatud, et istandust hoida. Seda on ka seni sõjawäeõiguslele selgeks tehtud. Sellepärast ei peagi linnawalitsus wõimalikuks luba anda olympiamängudest osawõtjate ettewalmistamiseks järwe kallast anda.

Er.

Aurutrammwai sõiduhinna kõrgendamine.

Kopli aurutrammwai sõiduhinda otsustas linnawalitsus kõrgendada kuni 1 mr. 50 pennini otsa pealt, arwates 15. juunist.

Er.

Linnasekretäär puhkusele läinud.

Linnasekretäär R. Münth läks 12. juunist alates kuuks ajaks puhkusele. Selle kuu jooksul täi-

Rahwamajanduse osa.

Kooperatiiwid ja punane Wenemaa.

Wiimasel teatel nõukogude Wenemaa majandustiseet elust kõnelewad endiste tähtsamate ühistegelaste tagakiusamisest, kõrwaldamisest ja isegi ühistegewuse keskliidu wangistamisest. Kõik see ei jätnud mõju awaldamata läbirääkimiste peale, mida enamlaste delegatsioon Euroopas pidas: Daani komitee Wenemaaga kaubanduse alustamiseks on kakkestanud läbikäimise Krassiniga. Oli äärmiselt huwitaw, kuidas kujunewad läbirääkimised Lloyd George'iga, kui wiimasel teada, et Krassin kooperaatorite eest kõneledes wiimane ei ole. Ometigi ehitati kaubanduslise läbikäimise küsimus Euroopas pea täitsa **ainult** kooperatiiwidele. Liitlased kartes enamlust, ja olles rahutud, et nõukogude Wenemaa ehk saab rahu ja algab walmistust ning wäljawedu, nii end läbilükes, tahtsid alata uut sõda kooperatiiwide kaudu. Nad lasid endid meelitada end kooperatiiwi esitajate ilusaist sõnumist: — Wiige wälja oma sõjasalgad Wenemaalt ja teie nõrgestate enamlaste walitsust; alake meie kaudu uut kaubanduslist läbikäimist ja ühendust Wenemaaga ja teie panete uue aluse ta ülesehitamisele. Neil tingimistel wiime meie rahu kodumaale ja kõrwaldame punase hädaohu.

Kuid kuidas see õnnestab ja kas on kooperatiiwid küllalt elujõimsad ja jõulised wahendib selleks nimelt praeguses seisukorras ja oludes? Siin opereeritakse peaasjalikult andmetega enne enamalste walitsemist. Arwud ja andmed, milledega esineti liitlaste kõrgema nõukogu majandussektsioonile, on kõik 1. jaanuarist 1918. aastast s. t. 1917. aasta tegewusest, kuna läinud 2 ja poole aasta jooksul Wenemaal kõik nii tuntawalt muutunud on. Tõsi küll, 1917. aasta kohta oli ühistegelastel Euroopas weel mõndagi kiita, mida ilks tähtsamaist nendest, N. Popow, Prantsuse ajakirjade weergudel tegigi, kuid mis wõisid nad hilisema aja kohta lausu? Olgu siin kohal mõned mõtted, mida praegustele Wenemaa ühistegewuslistele asutustele külge pookida taheti. 1917. a. algul ärewate aegadega sulgusid eraäriseltsid oma kaubamajad paremate päewade ootuse. Nende koht wõeti ühistegewuse organisatsioonide poolt ära. Kodusõda kestis edasi, nõukogude wõim walitses, rubla hind langes uskumata kiirusega, rahamärgid muutusid wärwitud paberiteks; suured hangeldajad täna, kiila rikkad, ootwad ärimeheds muutusid ainult wäikseteks, waeseteks inimesteks. Paremib päiwi ei tulnud, eraärimehed jäid tegewuseta, kuna ühistegelised asutused oma tegewust ei katkestanud. Olude kesises pöördes, poliitiliste muutuste keskel kandes kõiki raskusi, arenes nende tegewus peatamatult. Kogemused ja harjumus ennast orienteerida igasuguste raskuste keskel tegi wõimalikuks katkestamatu töö. Ja mis tähtsam: — ühistegewuse kapitaal muutus pikka tugewamaks. 1917. a. liitlastele antud arwud kõnelewad 25.000 tarwitajate ühisusest, 16,500 ühistegewuse kreediit-asutusest ja 12,500 tööstuslisest ettewõtest. Ühistegewuse keskliitu koondus üle 10 miljoni liikme ja tegewus üle 3 miljardi frangi aastas. Siberi tarwitajate ühisuste keskliidu — Zakupsbõt, mille tiigete arw ulatas 1918. a. üle 2.700.000, tegewus oli 300 miljoni franki. Pangaasjanduses, selle operatsioonis sündis põhjalik muudatus. Kõik raha koondus Rahwapanka ühistegewuse arwele. See tarwitati ühistegewuse laiendamise peale, põllutöömasinate muretsemiseks, ühistegelise tööstuse edendamise peale, mis kaubandusliste ja panga operatsioonide kõrwal sama edukalt arenes. Puuduwate tarwilikkude asjade saawutamiseks tarwitajaile ehitati tehaseid, wabrikuid. Rostow D. ä., mis Lõuna-Wenemaa tööstuse keskkohaks oli, läks ühistegelaste kätte. Linatöösturite ühisusel oli 3 ja pool miljoni liiget ning aasta tööstus — 36.000 tonni lina.

Nende andmete suures oli kõrgem nõukogu õigustatud kahtlema. Polnud ju neis wastust järgnewa kahe aasta kohta.

Kõik see oli ainult statistiline materjaal. Arwud on ju piisiwad, kuid ühistegewuse asutused on muutunud enamlaste agitatsiooni keskkohtadeks — seda ei sunda keegi ümber lükata. Sinna on loomulikult end poetanud kommissarid, kelle walwe all kõik tegewus on — hiljuti oli ju selleks kinnitus: keskliidu wangistamine, Inglismaalt sõitnute esitajate arreteerimine. On ju selge, et eraalgatus, samuti ka riikline, jõuetud on neis oludes Wenemaa majanduslist uuestisündi (renaissance) ellu kutsuda; siin on ühistegewus üks wägewamatest teguritest. Selle poolt kõnelewad need „uue elu" kogemused; seda kinnitab Euroopa awalik arwamine; temal on kõige paremad eriteadlased ja algatuswõim püsis senini kõige wähem puudutatuna kodusõjast. Alles wiimasel ajal, kus õiged kooperaatorid wäljamaale kippusid walede asemele, awaldati otsekohest waljut surwet. Ja ühistegewus leiab elanikkude seas usku ning poolehoidu. Ühistegelased loodawad triumfeerida enamlaste jõudude üle; nad ei karda isegi punast armeed, sest seal teenida tsaariaegsed ohwitserid ja ühistegelased. Ühistegelased on truud oma ewolutsioonilisele programmile ja loodawad seda teostada legaalsete wahenditega, unustades et enamlased wõiwad sellesama armeega rehkendada ja attakeeriba wajadusel ühistegewuse organisatsioone, kui need wäljamaaga liiga lähedasse wahekorda astuwad. Loodetawasti aga seda enam ei tule. Kooperatiiwid Wenemaal on enamlaste oma teadete järgi muutunud, on tehtud enamlaste kooperatiiwideks, millede seljataga nõukogude riik. Ja mis kõige halwawamalt mõjus, see oli Lloyd George'i lubadus Krassinile kaubawahetuse bürood Londonis awada. Kui ennemalt nende kokkusaamist enam-wähem poliitiliste küsimuste lahendamiseks, mis majanduslisi eel wajadusliku, arwati saawat, on üllatus seda suurem, et kooperatiiwidest waikides mööda mindi. Tähendab, kaubitsemise alustamiseks anti luba nõukogude walitsuse esitajale, punasele enamlusele, aga mitte Wenemaa, selle rahwa ühistegelastele, kelle ümber te ennemalt usaldades koondus ja niiüdki koondub. Endine loosung: kooperatiiwid ja Wenemaa ülesehitamine on haruldamata kõrwale heidetud. Siin tuleb teine järk ja haledam järk enamlaste kaubanduslist ringreisu: kätte saades oma esimese wõiduühenduse Daani komiteega, saawutati suurema ja tähtsama, kus wast enam ühistegewuse pitsatib ei nõuta. Seega pretendeeriwad wõidu peale enamlaste omalaadsed, enamlaste poolt ellu kutsutud kooperatiiwid, kõrwaldades meie mõistetele enam wastawaid enneõjaaegseid, loomulikke. Nõukogude Wenemaa käib nõukogulisteid wiisides järgi majanduslises tegewuses. Nendele tegewuse wabadust jättes Euroopas langeb iseeneseest ära Wenemaa ülesehitamise ja ühistegewuse tähtsasse wahekorda seadmine. Ühistegewus nõuab oma tegewuseks wabadust — see on esimene tingimine. On ju asjata inimeste ja kapitaali koondamine kui neilt tegewuswabadus wõetud. Ühistegewus ei ehita punast Wenemaad, ta wõib ainult Wenemaad ehitada. Enne peab poliitiliselt kõik selguma, siis wõib järgneda majanduslise ülesehitus s. t. toita, warustada, tööriistad kätteanda, tegutsema panna, et kauges tulewikus näha suurt rikkalikku turgu Wenemaas. Enamlaste majanduspoliitika käib aga ise rada.

Seega on jälle üks uus lootus Wenemaa päästmiseks kadunud! V. P.

Wäljamaa turuhinnad.

Ilmaturu hindade langemisest.

Chicagos, New-Yorgis, Liverpolis ja Le Havres on wiimastel päewadel igasugu kaubahinnad õige tuntawalt langewad. Puuwill on Chicagos 365 punkti alla läinud. Jaapanis läksid siidi ja tekstiiltööstuse kaubad 50 punkti alla.

Inglismaa saadab oma kulla Ameerikasse.

„Berl. Tidende" kuuleb, et Inglismaa kulla Ameerikasse saadab. San-Franciscosse on Inglise kulla saadetus jõudnud 40 miljoni naelsterlingi suuruses summas. Kulla saatmisega tahetakse Inglise rahakursi parandada ja hindu turul reguleerida.

Saksamaa turu seisukord.

„Weltwirtschafts-Zeitung" toob andmeid Saksamaa turu seisukorra üle läinud kuu esimese poole kohta. Enamasti kõik hinnad on kõikunud, muist neist tõusnud, teisel osal jälle hinnad tuntawalt langenud.

„Saksamaa kalamees majandusline ühing" on selle tõttu, et aurulaewade kulud ikka tõusewad, ka wärskete merekalade hindu tõstnud. Sisemaa kalade hinnad on muutuseta jäänud.

Halwawalt resolewate tellimiste peale mõjus see asjaolu, et wäiksemaid asju walmistawate wabrikute ühing supiluusikate hinda tosina pealt 75 marga ja dessert lusikate hinda tosina pealt 65 marga wõrra tõstis.

Kõlni tinaasjade müügikoht suutis hinnaalandust 100 marga wõrra 100 kilogrammi pealt 1. aprillist saadik läbi wiia, nii et 100 klg. nüüd 1200 marka maksawad.

Saksa paberiwabrikute ühisus tõstis hindasid 33⅓% wõrra.

Saksa äriraamatute wabrikantide ühing tõstis 25% wõrra neid hindasid, mis weebruarikuus 1920. aastal kindlaks olid määratud selle tõttu, et materjaali hinnad ja muud kulud selle aja jooksul kõrgeks on kaswanud.

Nürnbergis asutati Saksa papiwabrikantide wäljamüügi ühisus, kes müüki Saksamaa piirides peab korraldama.

Saksa sameti- ja pliüsiwabrikantide ühing tõstis oma kaupade hinda 10% wõrra.

Niiditurul walitseb rahu. Uusi tellimisi ei wõeta wastu. Kudujad on ootawas seisukorras.

Puude hinnad on õige tublisti langenud, kuid selle peale waatamata on Lääne-Saksamaa mõõblitsõstus peaaegu täiesti soiku jäänud.

Riist hind on sedawõrd langenud, et teda kõige madalamaks peetakse, mis niiüdsel ajal kättesaadaw.

Selle tõttu, et suhkrunairite hind õige kõrge on, tehakse neid tänawu suuremal arwul maha ja selle tagajärjel hakkawad mitmed Saksani suhkruwabrikud sügisel jälle käima.

Tallinna börse kursisedel

15. juunil.

Waluuta:	Ostjad.	Müüjad.	Tehtud.
1 naelsterling	690	—	—
100 Rootsi krooni	3900	4100	4050
100 Norra krooni	—	—	—
100 Taani krooni	3100	3300	—
100 Saksa riigimarka	440	450	450
100 Idamarka	420	430	—
100 Soome marka	670	690	690

Wäärtpaberid:
Obligatsioonid:

	Nominaal wäärtus	Ostjad	Müüjad	
Tall. Imobiilpank	100	155	—	—
Aktsiad:				
Harju Pank	—	—	—	—
Krediit Pank	250	750	800	—
A. S. Silva	1000	2000	—	—
A. S. Port-Kunda	100	450	—	—

Pankade nõukogu büroo.

Kodumaalt.

Wõrust Raudtee takistused. 12. juunil kell pool 6 pidi siin Kandle seltsis rahwakoosolek olema, kus Asutawa Kogu liikmed, endine peaminister O. Strandmann ja W. Tomberg kõnedega lubasid esineda. Kõnelejad said aga wabariigi raudteelt sedasama karistust, mille osaline Wõru surelik alati, see on, et Wõru rong enne Walgast ära sõidab, kui Tallinnast tulew rong sinna jõuab. Ka kõnelejad jäid nüüd Walka istuma ja rongi ootama, mis alles õhtul siia jõuab. Imelik on meie raudtee sõiduplaan. Rong nr. 45 sõidab Wõrust kell 7,25 min. homm. wälja, jõuab Walka kell 9,58 m. h. Ta ei ole ühegi sõiduga ühenduses. Pärnu poole läheb ainult kell 5 p. l. sõit. Nii tuleb siis wõrulasel seal 7 tundi oodata. Tartu ja Tallinna poole kell 7,30 m. p. l. Selle tarwis tuleb siis 9 tundi Walgas wiibida. Rong nr. 46 tuleb Walgast k. 4,20 m. wälja Wõru poole. Tallinna poolt Wõrusse tulija ootas siis juba 5 tundi Walgas. Ei tea mispärast need rongid üleüldse käima pandi, sest sõja ajal kui Petseri wahet palju sõitjaid oli, leppisime ühe rongiga.

Arusaamata, miks konduktorid mõnesse wagunisse reisijaid ei lase ettekäändega, et olla wangide wagun, aga kui sinna sisse pääseb, siis näeb, et kogu teel neisse ühte wangi ei tooda. Nii juhtus 10. juunil hommikuse Wõru poole tulewa rongiga, kus Walgas ilusasti puhtaks pestud 3. kl. wagunist nr. 304 sõitjaid wälja aeti — olla jälle wangide wagun. Wangisid sinna ei asendatud, küll nähti aga pärast mõned isandad läbi akende wälja waatawat. —u.

Wõrust. Leerilaste õnnistamine. Pühapäewal, 13. juunil oli Wõru kirikus hulga aja järele õpetaja poolt jumalateenistus, kus õpetaja Kerg Walgast 120 leerilast armulauale wõttis. Kirik oli tungil rahwast täis. Hra Kergi jutluse kohta ütlesid wõrulased: „Säärast waba jutlust ei ole eanempi kunagi mi kantslist kõneldu." —u.

Millega seda seletada?

Meile kirjutatakse järgmist:

Hea meelega tahaks teada, mille tarwis on meie nõndanimetatud „piiriwalwe" olemas. Kas selleks, et piiri lähedal rahulikka elanikka ilma sõõgiaineteta pidada ja meie waewalt jalgu alla wõtwa tööstusele ja kaubandusele jalga kaela peale panna — wõi jälle piiri ülewedajatest puhta hoida? Niipalju kui nende ridade kirjutaja siin Mustwees mõne kuu jooksul on nägema pidanud — tülib esimene eesmärk teise oma warju jätma. Siin on elanikkudel see juba hariliseks asjaks saanud, et iga sammu peal — olgu see weeklle ehk waksali sõit, figuri koti paigalt liigutamine ehk järwele õngele minemine — enne mitmed kontseleid läbi käima ja igal pool „markide" maksusi maksma peab, ja lubatäheb, lubatäheb. — Terwe see elu ja liikumine muutub nõnda alaliseks rüselemiseks küll rannawalwega, küll kaitseliiduga ja taewas teab weel kellega. Ja meie kuuleme ohkijaid, kes okupatsiooni aegist „lubatähtede" ajajärku kiruwad, kuna siinsed elanikud aga ütlewad, et tol ajal asi nii räbal pole olnudgi kui praegu.

Ja ikka ja ikka tahaks küsida iga terwe mõistusega inimeselt, miks need piirimeheds mind ehk mõnda külaeite, kes paari naela wõiga turule tõttab, kimbutawad ja mitte piiri ei walwa ja ülewedajaid ei püüa? Miks sõbrustawad nad „Mossside" juures puhastwerb ülewedjatega ja tülitawad süüta elanikka, kellel ülewedamiseet aimugi pole, oma tegewust ainult oma „ametiwõimuga" seletades.

Asja ilustuseks siin paar lähemat nättust. — Kohalisele lauawabrikule oli parwetawate palkide kaitseks lootsikut tarwis, — sest kes ilma sõiduriistata wee peal saab talitada. Muretsetakse sarnane riist ja antakse „walwe" piiriwalwele selle tarwitamist lubada. Seal ilmuwad paar päewa hiljem ühel ilusal õhtul walwurid ja warsti on loolsik, mis weel poolesi parandamata, ei tea kuhu kadunud. Lauawabrikule ja elektrijaamale läheb masinaõli tarwis, see muretsetakse laewaga kohale, — seal ilmuwad jälle walwurid ja wiiwad õli wabrikust ära, sest „bumagad" pole korras ja jätawad wabriku kõige kibedamal tõõtamise ajal seisma — teades, et nüüd hakkab kirjawahetus Mustwee ja Tartu wahel ja mis iseeneseetki mõista — muud moodi lõppeda ei saa, kui õli tagasiandmisega.

Aga küsime nüüd, mis on sellega wõitnud rannawalwe ehk kui palju on kaotanud üks lauawabrik mitme päewase seismisega, ehk need tosin töölisi, kes selle läbi mitme päewa tõõpalga kaotasid, ehk need kodumaa tööstused, kes oma ettewõtetele laadu ostawad? Aga „bumaga" polnud korras ja see on nähtawasti walwuritel palju tähtsam kui mõni awalik auk piiri ees, nendel kantselei inimestel, kes meie igapäewaseet elust ja tööstusest nii lõpmata kaugel...

Tartu kütteweo O. Ü. Mustwee jaoskonna asjaajaja M. Kitsnik.

Põllumajandus.

Kopli mõisa asjus.

Meie lehes oli juba kewade poole jõnum, et Kopli mõisa päralt nüüdseb rentnikud ja endised sealolijad kõwasti tülitsewad. Tähendatud mõis käib sadamawalitsuse alla ja ta anti pr. Walteri ja Treilmanni kätte ilma enampakkumiseta rendile. Sellekohane komisjon loobus enampakkumise teel rendileandmiseet sel põhjusel, et seega põlluproduktide hinnatõusmist ära hoida.

Rendileandmise ajal elasid Kopli mõisas aga hrad Pent, Johanson ja Birkental ja need jõudsid otsusele, et neil oleks tähendatud mõisa rentimises pidanud eesõigus olema ja nägid selles ebaõiget rendileandmist, et seda mitte enampakkumise teel ei toimetatud. Tähendatud hrad protesteerisid selle rendileandmise wastu, saatsid mitmele poole ametiasutustele kaebtusi. Wiimaks pöörati ka peaministri poole ja see läkitas selles asjas selgust muretseda. Peaministri poolt tehtud ülesande täitmiseks wõttis kaubandusministeeriumi juriskonsulti osakond kapten R. Walteri tegewuses uurimise ette. Kui see asi lõigekülgselt oli läbi katsutud, jõuti uurimisel järgmisele otsusele:

Prbe Walteriga ja Treilmanniga leping tunnistatakse makswaks, kuid tähtaega lühendatakse kuni 1. aprillini 1921. a., millest ajast peale maad rendile antakse enampakkumise teel. Hrabele Pentile, Johansonile ja Birkentakile antakse luba edasi oma korteritesse jääda ja nad wõiwad neid maatükka, mis juba nende käes, edasi hariba. Käesolewa aasta eest maksawad nad renti sessamal alusel, nagu prbe Walteriga ja Treilmanniga tehtud lepingus ülewal.

Edasi tuli weel uurimisele kellegi hra Libichti kaebtus kapten Walteri tegewuse kohta esimese käes olewa maatüki pärast. Uurimisel selgus, et kapten Walter on ülekohtusel wiisil püüdnud Libichti lepingut, mis tal teatud maa-ala peale oli, tühjaks tunnistada ja maatükki, mille hulka ka Libichti maa käes, pika aja peale tahtnud omale rentida, nagu juurdlus seda arwata laseb. Kapten Walter on maarentimise asjus lepingu teinud ta enese otsekohese ülemusega kapten Kuldneriga ja ülemaltähendatud uurija wõim paneb ette mõlemate nimetatud kaptenite tegewust läbi uurida.

Uurimisel jõuti Libichti asjus järgmisele otsusele: Tallinna sadama kapteni ja hra Walteri wahelist lepingut kui riigihuwidele mitte wastawat maksewõetaks tunnistada. Edasi kohustada une sadama kapteni hra Libichtiga lepingut tegema ühe aasta peale, kuna peale selle maa-ala enampakkumise teel wälja rendidetakse ja wiimaks riigikontrolli ja põllutööministeeriumi osawõtmisel kommisjon määrata, kes lähemalt läbi uuriks kapten Walteri tegewuse une sadamate alluwate maade peale tehtud rendilepingute asjus.

Kooli elu.

Tallinna 1. reaalkoolis

lõpetasid tänawu järgmised õpilased wiimase klassi:

1) Karl Huuk. 2) Herbert Johannson. 3) Rudolf Kirsipuu. 4) Artur Laan. 5) Wilhelm Löwi. 6) Karl Mölder. 7) Richard Niinemann. 8) Karl Ormisson. 9) Oskar Paas. 10) Nikolai Praaker. 11) Herbert Ranna. 12) Paul Rebane. 13) Friedrich Sawi. 14) Artur Teder. 15) Feliks Ounapuu.

Eesti wabariigi põhiseadus.

Asutawas Kogus lõpulikult wastu wõetud 15. juunil.

Eesti rahwas, kõikumata usus ja wankumata tahtmises luua riiki, mis on rajatud õigusel ja seadusel ja wabadusel, kaitseks isemisele ja wälisele rahule ning pandiks praegustele ja tulewatele põlwedele nende ühiskondlikus edus ja üleüldises kasus, wõttis wastu ja määras Asutawa Kogu kaudu järgmise põhiseaduse:

1. Üleüldised määrused.

§ 1. Eesti on iseseisew, rippumatu wabariik, kus riigiwõim on rahwa käes.

§ 2. Eesti maa-alasse kuuluwad Harjumaa, Läänemaa, Järwamaa, Wirumaa ühes Narwa linna ja ümbruskonnaga, Tartumaa, Wiljandimaa, Pärnumaa, Walga linn, Wõrumaa, Petserimaa ja muud piiriäärsed mannermaa kohad, kus Eesti rahwast asumas, Saaremaa, Muhumaa, Hiiumaa ja muud Eesti wetes olewad saared ja leetseljakud.

Eesti piiride kindlaks määramine sünnib rahwuswaheliste lepingute läbi.

§ 3. Eesti riigiwõimu ei saa keegi teostada muidu, kui põhiseaduse ning põhiseaduse alusel antud seaduste põhjal.

§ 4. Eestis maksawad tema enese asutuste poolt antud wõi tunnistatud seadused. Rahwuswahelise õiguse üleüldistunnistatud määrused maksawad Eestis tema õigusliku korra lahutamata osadena.

Keegi ei wõi end wabandada seaduse mitteteadmisega.

§ 5. Eesti wabariigi riigikeeleks on Eesti keel.

2. Eesti kodanikkude põhiõigustest.

§ 6. Kõik Eesti kodanikud on seaduse ees ühetaolised. Ei wõi olla awalikõiguslikka eesõigusi ja paheõigusi, mis olenewad sündimisest, usust, sugust, seisusest ja rahwusest. Eestis seisusi ja seisuslikka tiitleid ei ole.

§ 7. Eesti wabariik ei anna oma kodanikkudele, wäljaarwatud kaitsewäelastele sõja ajal, autähti ja aumärke; samuti ei ole Eesti kodanikkudel õigust wastu wõtta wõõraste riikide aumärke ja autähti.

§ 8. Isikupuutumatus on Eestis kindlustatud.

Kedagi ei wõi jälgida muidu, kui seadustes ettenähtud juhtumistel ja korras.

Wäljaarwatud kuriteo pealt tabamisel, ei wõi kedagi wangistada wõi kitsendada isiklises wabaduses muidu, kui kohtuwõimude otsusel, kusjuures see otsus põhjendatuna wangistatule kuulutatud peab olema hiljemalt 3 päewa peale wangistamise. Otsuse kuulutamist wangistatule on õigus nõuda igal kodanikul, kui kuulutamine mitte sündinud ei ole celnimetatud tähtajal.

Ühtki kodanikku ei wõi wastu tema tahtmist temale seaduse poolt määratud kohtu alt üle wiia teise alla.

§ 9. Eestis ei wõi karistada kedagi tema teo pärast, ilma et see tegu karistuswääriliseks oleks tunnustatud seaduses, mis enne selle teo kordasaatmist maksma hakanud.

§ 10. Kodupaik on puutumatu. Ei wõi olla tungimist eluasemesse wõi tema läbiotsimist muidu, kui juhtumistel ja nõuete täitmisel, mis on seaduses ära tähendatud.

§ 11. Eestis on usu- ja südametunnistuse wabadus. Keegi ei ole kohustatud usutunnistusliku tegusid korda saatma, usutunnistusliku ühingu liige olema ja selle kasuks awalikka kohustusi kandma.

Usuliste talituste täitmine on takistamatu, kui see ei käi awaliku korra ja kõlbluse wastu.

Usutunnistus ja ilmawaade ei wõi wabanduseks olla kuriteo kordasaatmiseks wõi kõrwalehoidmiseks kodaniku kohuste täitmiseet.

Riigiusku Eestis ei ole.

§ 12. Teadus, kunst ja nende õpetus on Eestis waba. Õpetus on koolieelistele lastele sunduslik ja rahwakoolides maksuta. Wähemusrahwustele kindlustatakse omakeelne õpetus. Õpetuseandmine seisab riigi ülewalwe all.

Kõrgematele õpeasutustele kindlustatakse autonoomia neis piirides nagu seda ette näeb nende asutuste seadusandlikul teel kinnitatud põhikiri.

§ 13. Eestis on wabadus oma mõtteid awaldada sõnas, trükis, kirjas, piltis ja kujutuses. Seda wabadust wõib kitsendada ainult kõlbluse ja riigi kaitseks.

Tsensuuri Eestis ei ole.

§ 14. Eestis on kindlustatud sõnumete ja kirjade saladus, mis posti, telegraafi ja telefoni wõi mõnel muul üleüldiselt tarwitatawal teel edasi antakse. Erandid teha on õigus kohtuwõimudel seadustes ettenähtud juhtumistel.

§ 15. Õigus pöörata kaebtustega ja palwetega wastawate awalikkude asutuste poole, on Eestis kindlustatud. Pööramiste kaasas ei tohi käia mingi surweabinõu. Wastawad ametiased on kohustatud asjale seaduslikku käiku andma.

§ 16. Ei ole tarwis mingisugust eelluba riigiametnikkude kohtulikule wastutusele wõtmiseks.

§ 17. Liikumine ja elukoha muutmine on Eestis waba. Selles wabaduses ei wõi kitsendada ega takistada kedagi muidu, kui kohtuwõimude poolt.

Terwishoidlikkudel põhjustel wõiwad seda wabadust kitsendada wõi takistada ka teised wõimud wastawates seadustes ettenähtud juhtumistel ja korras.

§ 18. Kõigil Eesti kodanikkudel on õigus awalikku rahu rikkumata sõjariistadeta koosolekuid pidada.

Ühingutesse ja liitudesse koondumine on Eestis waba.

Streigiwabadus on Eestis kindlustatud.

Neid õigusi wõib seadus piirata ainult awaliku julgeoleku huwides.

§ 19. Wabadus elukutset walida ja ettewõtteid awada ning kasutada nii põllutöös, kaubanduses ja tööstuses, kui muil majandusaladel on Eestis kindlustatud. Selles wabaduses ei wõi kedagi kitsendada wõi takistada muidu, kui seaduste põhjal ja piirides.

§ 20. Iga Eesti kodanik on waba oma rahwuse määramises. Juhtumistel, kui isiklik määramine mitte wõimalik ei ole, sünnib see seaduses ettenähtud korras.

§ 21. Eesti piirides elawate wähemusrahwuste liikmed wõiwad oma rahwuskultuurilise ja hoolekande huwide kättesaamiseks niipalju, kui nad riigi huwidele wastu ei käi, sellekohaseid autonoomseid asutusi elusse kutsuda.

§ 22. Neis kohtades, kus elanikkude enamus on mitte Eesti, waid kohalikul wähemusrahwusel, wõib kohaliku omawalitsusasutuste asjaajamise keeleks olla selle wähemusrahwuse keel, kusjuures igaühel õigus on neis asutustes riigikeelt tarwitada. Kohalikud omawalitsusasutused, kus wähemusrahwuse keel tarwitusel, peawad riigikeelt tarwitama omas läbikäimises riikliste asutustega kui ka nende teiste omawalitsusasutustega, kus mitte sama wähemusrahwuse keel tarwitusel ei ole.

§ 23. Saksa, Wene ja Rootsi rahwuselt kodanikkudel on õigus pöörata riiklikustesse keskasutustesse kirjalikult omas keeles. Neade rahwuste keelte tarwitamine kohtus ja kohalikkudes riiklistes asutustes kui ka omawalitsusasutustes, määratakse ligemalt eriseaduses.

§ 24. Eraomandus on Eestis igale kodanikule kindlustatud. Ilma omaniku nõusolekuta wõib seda wõõrandada ainult üleüldiseks huwides seaduste põhjal ja seadustes ettenähtud korras.

§ 25. Majanduslikku elu korraldamine Eestis peab wastama õigluse põhimõtetele, millele sihiks on inimesewäärilise ülespidamise kindlustamine sellekohaste seaduste läbi, mis hariduseks maasaamise, eluaseme- ja töösaamise, samuti omakaitse, tööõnnetuste puhul tarwiliku toetuse saamise kohta käiwad.

§ 26. Kodanikkude õiguste ja wabaduste ülesluugimine eelnewates §§ (6—25) ei kõrwalda mitte teisi õigusi, mis selle põhiseaduse mõttest järgnewad ehk temaga kokkukõlas on.

Kodanikkude wabaduse ja põhiõiguste erakorralised kitsendused astuwad jõusse seadusliku korras hindla tähtajani wäljakuulutatud kaitseseisukorra puhul wastawate seaduste põhjal ja piirides.

III. Rahwast.

§ 27. Riigiwõimu kõrgemaks teostajaks Eestis on rahwas ise oma hääleõiguslikkude kodanikkude näol. Hääleõiguslik on iga kodanik, kes kakskümmend aastat wanaks on saanud ja wahetpidamata wähemalt üks aasta Eesti kodakondsuses olnud.

§ 28. Hääleõiguslikud ei ole kodanikud: 1) kes seadusliku korras nõdrameelseks on tunnistatud ja 2) pimedad, kurttummad ja pillajad, kui nad eeskostmise all on.

Hääleõigusest jäetakse ilma mõned liigid kuritegijaid riigikogu walimiseaduse põhjal.

§ 29. Rahwas teostab riigiwõimu: 1) rahwahääletamise, 2) rahwaalgatamise ja 3) riigikogu walimise teel.

§ 30. Iga riigikogu poolt wastuwõetud seadus jääb wälja kuulutamata, kahe kuu kestel tema wastuwõtmise päewast arwates, kui seda nõuab kolmas osa riigikogu seadusliku koosseisust. Kui selle aja jooksul kakskümmend wiis tuhat hääleõiguslikku kodanikku nõuawad, et nimetatud seadus rahwale wastuwõtmiseks ehk tagasilükkamiseks ette pandaks, siis oleneb päratsine wäljakuulutus rahwahääletuse tagajärgedest.

§ 31. Rahwaalgatamise korras on kahekümne wiiel tuhandel hääleõigusliikul kodanikul õigus nõuda, et seadus saaks antud, muudetud ehk makswõetaks tunnistatud. Sellekohane nõudmine antakse wäljatõõtatud seaduseelnõuna riigikogule. Riigikogu wõib eelnõu seadusena wälja anda, wõi tagasi lükata. Wiimasel juhtumisel pannakse eelnõu rahwale ette wastuwõtmiseks wõi tagasilükkamiseks rahwahääletamise korras. Tunnustab rahwahääletusel osawõtjate enamus eelnõu wastuwõetuks, omandab ta seadusliku jõu.

§ 32. Kui rahwas riigikogu poolt wastuwõetud seaduse tagasi lükkab wõi riigikogu poolt tagasilükatud seaduse wastu wõtab, kuulutatakse wälja uued riigikogu walimised, mis hiljemalt seitsekümmend wiis päewa pärast rahwahääletamist ette wõetakse.

§ 33. Rahwahääletused sünnivad riigikogu juhatuse ülewalwe all. Rahwahääletamise aluseid ja korda on eriseaduses üles tähendatud.

§ 34. Eelarwe ja laenude tegemine, maksuseadused, sõjakuulutamine ja rahutegemine, kaitseseisukorra wäljakuulutamine ja lõpetamine, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni wäljakuulutamine, samuti ka lepingud wõõraste riikidega ei kuulu rahwahääletamisele ega wõi rahwaalgatamise teel ettustamisele tulla. (Järgneb.)

Tallinna linna tütarlaste kaubanduskooli

lõpetasid juunikuus s. a. järgmised õpilased:

1. Halmann, Erna. 2. Blumann, Hermine. 3. Bollmann, Toni. 4. Prant, Elwine. 5. Eller, Agnes. 6. Jagus, Hulda. 7. Jea, Elfriede. 8. Juhkenthal, Marie. 9. Kangur, Marta. 10. Kauler, Agnes. 11. Kaus, Gerta. 12. Keis, Herta. 13. Kerner, Elfriede. 14. Kiiswek, Linda. 15. Landberg, Linda. 16. Lello, Wilhelmine. 17. Luuk, Magda. 18. Mihelson, Erna. 19. Mägi, Elfriede. 20. Müdr, Herta. 21. Reiman, Elfriede. 22. Römberg, Pauline. 23. Pisthenkowa, Ksenia. 24. Raudmann, Leontine. 25. Rebane, Marie. 26. Sarits, Walentine. 27. Soostar, Marta. 28. Tannebaum, Elsa. 29. Taumi, Hildegard. 30. Treinberg, Elfriede. 31. Tunderberg, Elisabeth. 32. Ulp, Anastasia. 33. Wariwu, Meta. 34. Webermann, Meta. 35. Welt, Marie.

Tallinna linna tütarlaste kommertskooli

lõpetasid juunikuus s. a. järgmised õpilased:

1. Assur, Agnes. 2. Baum, Sophie. 3. Beil, Miina. 4. Blumann, Elwine. 5. Einberg, Martha. 6. Einberg, Sinaida. 7 Hagedahl, Melitta. 8. Kaal, Marta. 9. Kallikorm, Terese. 10. Kappelmeister. Melanie. 11. Leppik, Meta. 12. Liblik, Marta. 13. Lilienthal, Selma. 14. Luiga, Linda. 15. Margewitsh, Elisabeth. 16. Meltsas, Linda. 17. Mändmets, Hilja. 18. Männiko, Salme. 19. Neider, Elfriede. 20. Nadik, Linda. 21. Reinthal, Lydia. 22. Reinwelt, Elfriede. 23. Tritt, Olga. 24. Uritam, Linda. 25. Waggur, Marta. 26. Wain, Alide. 27. Wendt, Helene.

Risti 1919. a. ne.

atamisepäewaks on Eesti 24. weebruar 1919. a., rtsikooli saalis asutamise-

des, firgus Eesti Punane liseks asutuseks. Seltskond vojalt Punase Risti tööst l tärkasid peaegu igas komiteed. 1919. aasta d komiteed: Wõrus, Wal-irnus, Kuresaares, Haap-Lapal, Narwas, Jõhwis, ja Türi-Halliku toitlus-

nas; eitti paigutati tema desse, Raekoja platsil, kust unumidesse Harju tän. nr. des kestab agar töö hom-id on palju ja Punane esti abi pakkuda on kat-statistilistest andmetest 3 oma koosolekuid tarwis-a nädalas.

iitreeritud seltsiliikmeid walitud järgmine 12-liik-meline rewisjoni-kommis-Dr. H. Leesment, abiesi-warjupaikade osakonna sekretäär: wälisminister transport-osakonna juha-ja: koolinõunik G. Ottik, . Kargaja; haigemajade anu; majanduse-osakonna ; arstiriistade ja kunstl. aja: Dr. K. Pedusaar; konna juhataja: pr. J. peawalitsuse liikmed: fõ-sülem Dr. A. Losimann

liikmed hrad direktor N. Alaliselt töötawad pea-metnikud: peawolinik, as-ahoidja, 3 kantseleiamet-abi, arstirohtude labu-pataja, 2 teeniiat.

tawad järgmised osakon-ansyordi, 3) majanduse, paikade, 5) arstiriistade hoolekande, 7) matmise

-osakond.

tuasel Ristil oli haawa-ne wäerinnalt, nii Pu-erwishoiu walitsuse hai-toitmine, arstlise abi awade järele kohastesse Kõige suuremat tege-a transport- ja toitlus-haawatud ja ka teised nikord ka lõunat. Warsti ajal: Tapal, Wõrus ja e kohalised komiteed oma pandi käima ka sanitaar- ja sanitaar sõitsid ja adega warustatud olid. oitlus-punktis walwawad peale prouad ja neiud, nata. Punktis on wäike abi antakse ja kõitsugu-Oelios, hydropuldid, for-port-osakonnal on 14 esinfektsiooni wagunit, okku 17 wagunit. äija tulnud sauna-rong, Tallinna punktis sõja 000. Peaaegu kõiki on

toorium.

haiguši põdewate sõdu-eid kogus ikka rohkem ja a. Walitsuse abiga anti , mis paar wersta Tapa oriumi asutamiseks. Sa-919. aastal. Tema juha-nn. Sanatooriumi wa-ja rohtudega. Temas ga aset; tarwitus sana-alati palju haigeid järge arstimise tagajärjed on ib oma terwise eest sa-oriumis wiibiwate hai-on mõeldud: ajutatud ud, haiged iseseskis pea-val.

najapidamine: suur juu-aasta jooksul on rawit-73 alamwäelast; nendest a 32 alamwäelast. Et res toitmine suurt osa palju kui sõjaolud seda luhasid, tugew; näituseks olgu üks haritlikudest jõõgi-sedelitest: Hommikul: tangupudru wõi ja piimaga, kohwi saiaga ehk leiwaga; lõunal: buljon wärske aia-wiljaga; hakitud lihaküpsis kartulitega ja kurgisalat; peale lõunat: kohwi kukletega ja küpsetatud õunad; õhtul: makaroonid peki soustiga ja piim. Raske haigele weel lisaks: munad, kanaliha, mustikasupp, sai ja leedetud piim.

Sanatooriumi pidamine on 1919. aastal 8 kuu jooksul ligi 170.000 marka maksma läinud. Sanatooriumis töötawad: üks arst, 2 halastajaõde, 1 sanitaar, 1 majandusejuhatus, 1 keetja, 2 abikeetjat, 5 haigerawitsejat, 2 pesunaist, aednik ja kojamees.

Haapsalu sanatoorium.

Ka jooksuhaigeid ei pidanud arstiabita jääma. Selleks asutati Haapsalus suweks mudawannide sanatoorium, mis töötas ligemale 3 kuud pr. A. Kompe juhatusel. Arstlist abi andis Dr. A. Reikmann, kes oma rohke töö eest Punaselt Ristilt mingit tasu ei wõtnud. Woodite arw oli 30, mis alati täis seisid. Peawalitsuse kulud olid üle 70.000 marg. Rõõm oli waadata selle asutuse töö ja tagajärgede peale: sõdurid ja ohwitserid astusid karkude najal sisse, aga juba paari nädala pärast ei olnud neil enam neid tarwis ning hooaja lõpul olid kargud unustatud: niisama oli ka lugu muu kehaliikmetega. Peale mudawannide said haiged ka masseeritud. Üleüldse käis 1919. aasta suwel Haapsalu sanatooriumist läbi 40 haiget.

Laste warjupaik.

Ilmaõjas kui ka Eesti wabadusesõjas langenute perekondade seisukord oli mitmeti wilets, iseäranis nende juures, kus lesel mitu last toita oli. Ka seal tuli Eesti Punasel Ristil abi muretseda. Töö- ja hoolekande-ministeeriumi ainelisel toetamisel läks tal korda lastewarjupaika asutada. Rannamõisas omandati 11 tiinu suurune talukoht, 2 talwe- ja 5 suwemajaga 65.000 marga eest. Warjupaik awati jaanipäewal 1919. a. Teda juhatab prl. J. Hacker, kellel 2 abilist ja 4 teenijat on. Suwel oli 63 last 3—14 a. wanaduses. Talwel asus warjupaik Haapsalus üüritud majas. Lõbus on lapsi näha, kõik jõudsasti kaswanud, mõned kolme suwekuu jooksul 10—18 naela raskemaks läinud. Wastu wõeti kõige kehwemaid lapsi, eesõigus anti sõdurite lastele. Kõiki lapsi warjupaika wastu wõtta oli aga wõimata, ehk küll mõned emad alguses kaheldes warjupaiga töö peale waatasid, kadus see nähtus aegamööda, ja nende a'w. kes oma lapsi soowiwad anda, kaswab päew-päewalt. Kui enam ruumi ei olnud, tuli puudustkannatajatele lastele toidu ja riietega abi anda, neile toiduaineid koju kahe nädala ja ühe kuu jooksul 10—18 naela raskemaks läinud. Wastu wõeti kõige kehwemaid lapsi, eesõigus anti sõdurite lastele. Kõiki lapsi warjupaika wastu wõtta oli aga wõimata, ehk küll mõned emad alguses kahelbes warjupaiga töö peale waatasid, kadus see nähtus aegamööda, ja nende a'w. kes oma lapsi soowiwad anda, kaswab päew-päewalt. Kui enam ruumi ei olnud, tuli puudustkannatajatele lastele toidu ja riietega abi anda, neile toiduaineid koju kahe nädala ja ühe kuu peale kätte andes.

Proteesid.

Käsi, jalgu kaotanud sõdurid pööratsid palwega Punase Risti poole, neile kunstlisi käsi ja jalgu (proteesid) muretseda — Punasel Ristil läks korda õige kühikese ajaga mitmete nõudmisi täita. Nordenfelti tehas, Helsingis wõttis tellimised wastu ja pea saime tellitud töö kätte. Mida rutem käte ja jalge haawad paranesid, seda suuremaks läks proteeside nõudmise arw. Wahepeal tõusis Soome raha kurs niiwõrd kõrgele, et enam wõimalik ei olnud Nordquisti juures Soomes neid tellida. Tuli oma sellekohaste töökodadega Tallinnas (Hansen) ja Tartus (Saks) lepinguid teha, nii et töö praegu täiel hool käib. Iga päewaga suureneb neide arw, kes omad käed, jalad kätte saawad. Wälja on antud 19 proteesi, tellitud, aga töökojast weel mitte kätte saadud 18 proteesi, kokku 37 tükile. Pisarsilmil rõõmu pärast wõtawad inwaliidid uued proteesid wastu ja mitmed tarwitawad neid nii osawasti, et harjumata silm neid ära ei tunne, et need mitte loodud kehaliikmed ei ole.

Matmise-osakond.

Matmise-osakond awaldas oma tegewust lahingute järele: said puusärgid muretsetud, surnud pestud, wannikud muretsetud, muusikakoorid ja aurühmad saatmiseks palutud ning kõik korraldatud, mis matmise asjasse puutus. Agarad käed olid alati lahkelt aitamas. Langenud Eesti sõdurid oleme kas kodukohta saatnud, ehk Tallinnas maha matnud 376. Langenud Soome ehk Daani sõdurite surnukehasid oleme nende kodumaale saatnud 142.

Taudide wastu wõitlemine.

Juba 1919. a. detsembril tuli ida pitiil nuc karbetawa waenlasega wõidelda: Wene Loode wäeriismed tõid meile Gatshina alt põgenedes taudisi kaasa. Iseäranis energiliselt tuli plekilise soojatõbe wastu üles astuda. Siseministeeriumiga leppis Eesti Punase Risti peawalitsus nii kokku, et ministeerium tarwiliku krediidi awab, kuna Punane Rist haigemajade sisseseade ja korraldamise oma peale wõtab. Awatud said haigemajad Narwas, Jõhwis, Lüganusel, Aeris, Jisakul, Mäetaga j. m. Tähtsam osa sellest tööst tehti aga juba 1920 a. ja ei ole sellepärast enam aruande aastaga ühenduses.

Uued asutused.

1920. a. algul on Punase Risti poolt weel asutatud ehk korraldatud: Orthopädia ja masseerimise instituut ja halastajaõdede kool ja ühiselumaja 20 woodiga, sõjainwalidide warjupaik 30 woodiga, suwekolonii 70 lapsele, „Eesti Kodu" Wenemaalt põgenejatele 150 woodiga, sauna ja desinfektsiooni rong 6 wagoniga. Peale selle töötab E. P. R. kontaktis rahwuswahelise Punase Risti Genfi keskkomiteega Wene ja Lääne sõjawangide wahetamise juures, Ameerika Punase Ristiga abiandmise juures meie kehwematele laaskodanikkudele ja teeb praegu ettewalmistamise töösid ilmasõja Eesti sõjawangide wastuwõtmiseks, keda lähemal ajal Saksa-, Austria- ja Prantsusemaalt koju tagasi toimetatakse. Rahu ajal mõtleb Eesti Punane Rist iseäralist tähelepanemist sanatooriumide ja warjupaikade peale juhtida ja esimest abi õnnetuste ajal korraldada, mis rahwast tabada wõiwad.

Liitlaste abi.

Peale meie oma asutuste ja eraisikute on meid rohkesti toetanud meie liitlased: Ameerika, Inglise, Rootsi, Daani j. t. Punased Ristid, kelledele E. P. R. peawalitsus nende wennaliku toetuse eest raskel ajal siin südamlikku tänu awaldab.

Eesti Punase Risti abi teistele asutustele.

Nii 'wäljaspoolt saadud kui ka oma raha eest muretsetud rohkeid andeid on peawalitsus kastide wiisi edasi annud suurematele seltskondlistele asutustele, sõjawäe, linnade, maakondade haigemajadele, Tartu ülikoolile, linnade laste-warjupaikadele j. p. t., niisama on osalt ka abi saanud palju waeseid isikuid, pesu ja jalanõude poolest on mitmed sõjainwalidid jõudu mööda warustust saanud.

Nii Jõulu- kui ka Lihawõtte pühadeks on E. P. R. Tallinna haigemajades wiibiwatele haawatutele sõduritele pühaderõõmu pakkuda katsunud, näituseks 1919. a. jõuluks umbes 200.000 marga wäärtuses kingitusi (2000 pakki á 100) marka wälja jagades.

Üleüldse on Eesti Punane Rist püüdnud igal pool, kus see wähegi wõimalik oli, nii seltskondlistele asutustele kui ka eraisikutele mitmel wiisil abi ja toetust pakkuda.

Päewauudised.

Postkaartide kõrgendamine.

Eesti wabariigi postiwalitsus seadis igasuguste postisaadetuste jaoks hinnakõrgenduse kokku, mis sellekohasesse ministeeriumi ära anti ja sealt lähemal ajal walitsusele kinnitamiseks ette pannakse. Selle eelnõu järele tõuseks igasuguste postisaadetuste hinnamäär õige tublisti. Toome siin mõnede tähtsamate postisaadetuste hinna, nagu see eelnõus kawatsetud.

Kohalikud kirjad — 15 grammi — 1 mr.; kodumaalised — 15 gr. — 2 mr.; wäljamaale — 15 gr. — 2 mr. 50 p., postkaart — 1 mr., wastusega — 2 marka. Kodumaa kinnitatud saadetustele peale kaaluraha — 2 mr. ja wäljamaa omadele peale kaaluraha — 2 mr. 50 penni.

Telegrammide pealt: kohalikud — 1 mr. sõna pealt ja alammäär 10 mr.; kodumaalised — 2 mr. sõna ja alammäär 15 mr.; eriaadress — 1000 mr.

Ajalehtedega kaasas saadetawad kuulutuseleheд — iga 50 grammi pealt 10 penni. Nimelised kirjakastid posti peal — 150 marka.

1. juulist lõpeb ajalehtede tellimiste hinnata wastuwõtmine postiasutustes ära. Kui lehed tahawad, et tellimisi edasi wastu wõetakse, siis peawad nad sellest teada andma ja postiasutustele 5 protsenti maksma.

Muudatused koolisõetajate hulgas.

Tallinna 1. reaalkoolist lahkuwad tänawu mõned koolisõetajad ametist. Nõnda läheb matemaatika õp. Perli Tartu. Ta saab arwatawasti wist Treffneri gümnaasiumi juhatajaks. Ennemalt oli Perli Tallinna endise Nikolai gümnaasiumi direktoriks. Peale selle lahkub ka weel tähendatud koolist J. Niemann. Ta läheb Tartusse arstiteadust edasi õppima, niisama ka loodusteaduse kooliõp. A. Wana, kes ka weel oma teaduskonda lõpetanud ei ole. Ühtlasi astub wiimane ka Treffneri gümnaasiumi õpetajaks.

Ajaleht seisma jäänud.

Tatus ilmuw Saksa leht „Dorp. Zeit." teatab, et ta liig kõrgeks tõusnud trüki- ja paberihindade pärast seisma jääb. Lehte olla wõimata wälja anda.

Telefonid tõnniteel.

Tallinna telefoni wõrgu walitsus on nähtawasti tarwiliseks arwanud Baleena uulitsa ümbruse elanikkudele wäikest kehalist harjutust wõimaldada, sest juba rohkem kui nädal aega lamab selle uulitsa otsa kohal, just ülekäigu peal, tuliuus telefoni post, millest igaüks, kes mitte munakiwidel kõndida ei taha, üle peab astuma. Telefoniwõrgu walitsusele wõiks siiski soowitada seda posti paar sülda eemale nihutada, sest wastasel korral wõiks ta läbi kuluda, enne kui teda ülesse seada jõutakse. Er.

„Aednik-mesinik"

nr. 1 ja 2 on ilmunud.

Nr. 1. sisu: 1. Juhtkiri — wast. toim. 2. Kõikidele aianduse ja mesinduse sõpradele ja armastajatele lahkeks tähelepanekuks — aianduse osakonna juhataja. Aiandus. 3. Aianduse paremale järjele tõstmise põhijooned — P. Sinem. 4. Mitsugused õunapuu sorte pean ma oma aeda istutama — Jul. Aamisepp. 5. Aedkannike, Viola tricolor maxima, Stiesmütterchen, Анютины глазки — P. Sinem. 6. Taalilede rawitsemine eluruumides — P. Sinem. Mesindus. 7. Kewadised tööd mesilas — H. Kask. 8. Mesilaste kewadine jõötmine — H. Kask. 9. Aiatöö ja mesilastepidamise kooli asutamine.

Nr. 2. sisu: Mesindus. 1. Kunstkärg ja selle tähtsus — J. Laurits. 2. Mesilaste karjasmaa parandamiseks — J. Soo. 3. Dadan-Blatti taru ja kuidas teda teha — J. Soo.

Tallinna füüsika-keemia selts.

Õpeaasta on lõpul ja õpetajad sõidawad laiali, et puhata talwisest tööst.

Tallinna füüsika-keemia selts, kelle koosolekut osa wõtsid suurel osal õpetajad, korraldab järgmised koosolekud eeltulewal õpeaastal, alates sügisel.

Käesolewa üleskutse awaldaja, Tallinna füüsika-keemia seltsi esimees, palub ametiwendi ja liikmeid, kellel õpeaja kestusel liigsa töö järelbusel ei olnud wõimalik esineda referaatidega, koguda ja walmistada suwisel õpetöö waheajal materjaali referaatide ja katsete tarwis, misjuguseid eeltulewal õpeaasta kestusel ette kanda soowitaw. Eraldi on soowitawad ettekanded füüsika õpetamise metoodika uuendamise üle.

Nimetatud töö on kahtlemata wäga tähtis meie õppiwa noorsoo kaswatamises ja peab silmas meie tulewaste riigikodanikkude kasujõd. B. Kolbe.

Õnnetus merel.

(Telefoniga Baltiskjst.)

Täna hommikul leidsid trawlerid ja tõid Baltiski murtud mastiga ja ilma meeskonnata Soome lustkutteri „Favorit", omanik Karjalainen Helsingist. Meeskond nähtawasti päästetud, sest purjed ja bagaaš korras.

Kirjad toimetusele.

„Päewalehe" toimetusele.

Palume Teie auwäärt lehe järgmises numris lahkesti järgmist awaldada:

Diendus Eesti Walweliidu teatele sõjawäe mereasjanduseşt trosside müümise kohta.

Eesti Walweliit on jälle paljastusega maha saanud, mis täiesti tuule peal seisab. Toome kahtlustuste ümberlükkamiseks ainult faktid:

1) Jaanuarikuus ostis sõjawäe mereasjandus malmi- ja wasewalamisewabrikult K. Graudin'ilt teras-trossisid mitmesugustes mõõtudes 375 kuni 575 marka puud. Ostmist toimetati haritlikus korras kontrolli nõusolekul. Pakkumine Graudin'i poolt anti 6. detsembril, tellimine Graudin'ile anti ära 11. detsembril; raha makseti wälja jaanuari 2. poole sees. Walweliit on wabariigi ametnikkudest liiga pahal arwamisel, kui ta sel juhtumisel iseäranis „liiret" asjaajamist näeb.

2) Maikuu keskpaigas müüdi laewaehitajale August Hanko'le 25 puuda 1½" teras-waierit. Laewaehitaja palus waierit osta, kuna seda wabamüügil ei olnud ja tema puudusel laewa „Piklaid" wäljalaskmine oleks wiibinud. August Hanko palwel oli kaubandus- ja tööstusministri k.-t. soowitus kaasas, ning tähelpannes, et nue laewa suwiseks hooajaks wäljalaskmine riigi huwides on, leiti wõimalik olewat trossi anda. Anti wälja seda mõõtu trossi, mida meil rohkem tagawaraks oli ja mitte sugugi nendest mõõtudest, mis Graudin'ilt olid ostetud. Wäljaandmine sündis seaduslikus korras kontrolli nõusolekul. Hind 260 marka on jällegi Walweliidu kunletatud. Wäljaantud trossi laduhind oli 400 marka, tähelepannes aga wiimast ostmist Graudin'ilt teiste trossíde peale, sai ka selle trossi hinda wastawalt suurendatud, ja määrati 534 marka, misjugune hind ka Hanko'lt sisse nõuti.

3) Knüpferi asi puutub käesolewat aega. Laewaehitaja Knüpfer palus mitmesuguseid laewaehitusteks tarwilikka materjaale müüa, mis wabalmüügil ei leidu, ja mille puudusel laewaehitus takistatud. Sõjawäe mereasjandus, juhitud nendest samadest põhimõtetest, mis celmiselgi juhtumisel, sest palwet toetas mereasjanduse peawalitsus riigi tonnaažhi suurendamise huwides, otsustas wõimaluse piirides wastutulla ja neid materjaale wälja anda, millest laudnes suurem tagawara. Et praegu turuhinnad laduhindadest kõrgemad, siis jäi hindade kiisimus lahtiseks ja pöördi nende määramiseks riigiwaranduste hindamise kommissjoni poole, kust weel hinnad saamata. Seniks anti aga Knüpfer'ile osa lubatud materjaalidest wälja, näit.: waierid mitte lubatud 5 puuda 20 naela, waid 4 puuda jne. Kindlustuseks nõuti teatud summa sisse, mis antud materjaalide wäärtusele wastab. Kuni hinnad hindamise kommissjonist saamata, jääb ka teine osa materjaali wälja andmata, niisamuti ei saa arwed Knüpfer'iga ennem lõpulikult likwideeritud. Sellega on Eesti Walweliidu paljastus seles asjas ka enneaegselt sündinud.

Ei ole wist pikemaid seletusi asjale enam tarwis. Ei või aga lõpuks tähendamata jätta seda kergemeelsust, millega Eesti Walweliit raskeid kahtlustusi awalikkuse ette paiskab, nähtawasti oma wähemate liigete puuduliku informatsiooni põhjal, ilma wastawaikt asjutustelt asja järelkuulamata.

Sõjawäe mereasjandus.

Õnnetused ja kuritööd.

Suurem pettusekatse.

29. mail ilmunud Tallinna renteikse taubmata isik, kes raamatupidajale transferi-telegrammi ette näidanud, millega Walga rentei palunud Tallinna renteid Walga maakonna toitlusosakonna woliniknle Johan Sommerile 300.000 marka wälja maksta. Samasugune telegramm oli saadetud renteile ka maakonna toitlusosakonna poolt. Et asjas midagi kahtlast ei paistnud, oldi walmis summat juba wälja maksma. Kuid siis tõusis küsimus, misjugusteşt summadest see sündima pidi. Selle küsimuse lahendamiseks pöörandi kassapidaja Tekmann renteiülema poole. Renteiülem lasknud siiski weel telegraafikontoristt telefoniteel järel pärida, kas on sarnane telegramm sealt läbi käinud. Et sel päewal mingisuguşt selget wastust pole saadud, palutud isikut 31. mai hommikul tagasi tulla. 31. mail isik raha järele ei ilmunud. Samal päewal selgus ka, et telegramm wõltsitud oli ja telegraafikontoristt läbi käinud polnud. Kuid selle peale waatamata tuli selle päewa hommikul telegramm, kus Walga rentei weel kord palus raha wälja maksta. Samuti tuli ka kinnitus kirja teel. Mõned tunnid hiljem aga tuli juba Walga rentei ülemalt telegramm, et raha mitte wälja maksta, sest et siin pettusega tegemist on. Selgus, et wõltsitud telegrammid on kirjutanud Walga rentei raamatupidaja Johan Puderfell ja raha järel on käinud Walga „Ühistöö" teenistuses olew Kiril Suija. Mõlemad petised on ära põgenenud. rt—

Warga tabamine.

Mõne aja eest warastati Rataskaewu tän. nr. 16 Wauk Mihelsonilt sissemurdmise teel kuld- ja hõbeasju ning riideid kokku 27.000 marga eest. Kriminaalpolitseil on nüüd korda läinud warašt, Kabala walla kodanikku, August Siimeri, 19 a. wana, tabada ja trellide taha toimetada. Siimer on oma süü üles tunnistanud. Asjad on ta juba ära jõudnud müüa. rt—

Ei anta korterit.

Helene Ljubimowski andis üles, et Õuna tän. nr. 6 majaperemees teda majasse sisse ei kirjuta, ehk temal küll korterikommisjoni luba on. Asja üle on protokoll tehtud. rt—

Warguşed.

14. skp. on warastatud: Kloostri wallas elanikwalt Johan Willbergilt W.Juhkentali tän. nr. 10 maja hoowist hobune 6000 marga wäärtuses; Klaasingi tän. nr. 9 elutsewalt Kusara Eremejewilt wihmakuub 300 marga wäärtuses; Liiwalaia tän. nr. 31-a elutsewalt Olga Wahkalilt mitmesuguseid asju 9750 marga wäärtuses; Anna Koritramilt S. Juhkentali tän. nr. 2 saunast suurrätik; Kustas Sibulilt Kopli tän. nr. 20-a riideid 1650 marga wäärtuses; aktsiisi peawalitsuse arhiiwi W. Pärnu maant. nr. 4 on wargad aja jooksul aprillikuust kuni juunikuuni üsje tunginud ning mitmesuguseid asju ära wiinud. rt—

Malenurk.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 14.

Kokkuseadnud A. Burmeister.

Must.

Walge.

Walged algawad ja annawad matt kahe sammuga.

Ülesande nr. 13 seletus.

1. We6—e5, We5—c2
2. Rd5—f4 annab matt.
1. (We6—e5), Oc7—e5,
2. g2—g4 annab matt.
1. (We6—e5), Ld8 : e8,
2. Rd5—f6 annab matt.

Õigeid seletusi saatsid: H. Müürman, T. Drewerk, A. Maurer, H. Mäe; A. Minkow, J. Wirkus (Pärnus).

Wastutaw toimetaja H. Rebane.
Kirjastanud Tallinna Eesti Kirjastusühisus.

Wiisakas noormees
otsib kohta edasiõppimiseks kuhugi juuksetöökoja juure. Teatade silt. „Õpilane".

Müüjanna
soowib kohta piimasaaduste ehk delikateeskauplusesse. On wäga tubli ja wiiunud omas ametis. Teat. silt. „L. K."

Sisseõitnud keskeal. wiisakas
naisterahwas soowib kohta
intelligent meesterahwa juure perenai eks ehk kaupluse kassasse. Teated palun ära anda silt. „Perenaine 9".

Keskealine lesk naisterahwas
7-aastase tütarlapsega otsib mingisugust teenistust, kus ta lapse oma juures wõib pidada, räägib ka Wene keelt. Teatada silt. „№ 19" all.

Waene lesknaine tütrega palub
kojamehe kohta anda. Teat. silt. „Lesk" all.

Otsin kohta
ükstu inimese juure. Teatada silt. „Oleu" all.

Neiu
soowib kohta, olen ennem masina peal kirjutanud. Pakkumised palun saata silt. „N. R. 225" all.

Neiu soowib rätsepa juure
tööle. Narwa mnt. 26, k. 16.

Poisimehe juure
tarwis perenaist, kes ka pesu ja riideid parandab. Wäike Gonsiori tän. nr. 4, krt. 20, hoowiwärawast esimene uks paremat kätt.

Eubli
köögitüdruk
saab kohe koha sõõgisaalt „Helsingfors", Wiru tän. nr. 14, räägida kella 3—6.

Üksiteenijat

Hästi waljaõppinud naiskokka
rutuliselt tarwis kõrge palga eest. Palutakse ainult neid tulla, kes hästi oma tööd tunnewad. Haapsalus, S. Mere tän. nr. 2, pr. Ruse.

Tüdrukut
maale tarwis suwise töö peale. Kaupa tegema tulla S. Kompassi tän. nr. 15, poodi.

Tarwitakse 2 kokatüdrukut ja 3 nõudepesijat
Harju tän. nr. 37.

Korralikku teenijat
(soowit. wanapoolne naister.) tarwis üksiku inimese juure maale sõitmiseks. S. Tartu mnt. nr. 65, krt. 4 (sisseseäät Riisenkampfi t.). Peale kella

2 tüdrukut
maale tarwis. Kaubeldatse kohe Willardi tän. nr. 15, 8.

Tüdrukut
tarwitakse maale hea palgaga, Jaani tän. nr. 6, k. 2 (pangamajas).

Tüdrukut,
kes keeta mõistab, on tarwis turu kaubamajas nr. 16 kella 8—1 lõun. Weski.

Korralik tüdruk
saab koha. Kauplema tulla hom. kella 8—12 Ahju tän. 2, krt. 1.

Tarwis kohe tublit ja wirka
köögis teenijat
tüdrukut
maale. Küsida Kordese tän. 5, krt. 2, õht. kella 6—9 ja hom. kella 8—10.

Lapsehoidjat
maale tarwis aastase lapse juure. S. Ameerika tän. 3-a.

Tüdrukut
tarwis, kes söögimajas keeta oskab. Teateid saab Meweshi tän. 9, krt. 1.

Tüdrukut
on tarwis heina töö ja loomade talitamise peale Tondi tänaw nr. 15.

Üksteenijat
tunnistustega tarwis. Jaani tän. nr. 11. Tulla kella 5—7.

Wiisakat teenijat
tarwis wäikesse perekonda hea palga eest, wõib ka maalt tulnud olla. Wene tän. 4, 14.

Üksteenijat,
kes keeta oskab, tarwis Narwa mnt. nr. 42, krt. 2.

Karjapoissi
tarwis. Tulla turu kaubama-

Wanemat naisterahwast
on tarwis teenijaks. Lähemalt peale kl. 3 Pikk tän. 64, k. 4.

Paide telliskiwiwabrik tarwitab wilunud kiwipõletajat
ringahjuga töötamiseks. Järelküsida sealtsamast.

Tislerit
tarwis A. Raberi mööbliäris, Laial tän. nr. 33.

Kingseppa
tarwis meesterahwa tikutöö peale Wiru tän. nr. 11, krt. 8.

Mehi,
kes uusi paatisid oskawad teha, on tarwis Mere puiestee 5

Kinoteater „Kasino" juures on wälja rentida
kohwimaja-aed.

Kingsepatöölisi
tarwis Narwa mnt. 21, krt. 2.

Osawat wildiwanutajat,
kes iseseiswalt töötada wõib, tarwis kestwa töö peale hea palga eest. Teatada Niine tän. nr. 6, krt. 7.

Sulast
on kohe tarwis kes kojamehe kohuseid täidab (soowit. naisemees). Korter ja walgustus prii. Tingimiste üle läbirääkima tulla S. Tartu mnt. 52, kella 5—7 õhtul.

Talukoht
3 wersta linnast, 2½ wersta waisaalist, üle 60 tiinu suur, ilusa looduse ja metsaga, kohe
müüa.
Ligemat Tallinnas, Wanaturu kael nr. 6, Jul. Kühle kontoris ja Wiljandis, Tartu tänaw. kaupm. Kusmalt.

Maja müüa
kauplusruumiga, suure juurewilja aiaga. S. Tartu mnt. Küsida Gonsiori tän. nr. 21, krt. 5, kl. 6—8.

Äri ehk töötoa ruum
wälja üürida Hoeringa tänaw. nr. 15-a, k. 13.

Suuremad töötoa
ruumid

...Oksjon

Reedel, 18. s. k. p. kell 1 e. l. Uuel tän. 32, ...wad müügile kingsepa õmblusmasinad, ...pad, liigad, tallanahk, jaapapealsed, ...sed, töölauad, istmed, raudahi, palju ...riista j. n. e., j. n. e.

Pianino,

...ümo ja toalettpeegel müüa ... Tartu m. 18, k. 5, kl. 5—7.

Tiiwklawer

„Rathke" müüa S. Arehna tän. nr. 32-a, krt. 1.

Grammofon

...ühe wedruga ja noodid on müüa Narwa mnt. 55, krt. 4.

Müüa wanaaegne

saalimööbel

(põhklepuust) ja tammepuust söögitoamööbel. Uuel Kalamaja tän. nr. 19, krt. 15.

Müüa

kõiks. laste mänguasju, kunstlik palm, pildiraam, suur Jaapani waas, binokel, tütarlapse boi jakk, suur kalawaagen, klaasist juustukate, lambid suitsetamise laud ja muid wäikseid asju. Näha kella ½11—½1 Tõnismäel nr. 1-, krt. 1.

Müüa

...arnitur pehmeid plüüsmööbleid, puhwetkapp, söögilaud, 12 tooli, tualett, pesulaud, woodid, pesukapp, kunstpildid, peeglid, Inglis kell, lambid, wähilipuust raamatukapp, raamat..., mänguasjad, poisileste pluused, [illegible] mütsid, [illegible]. Sealsamas soowitakse osta reisukorwi. Narwa mnt. 44, k. 6.

Suur trümoopeegel

müüa, hind 5500 marka. Näha kella 5—7 Kaajani tänawal nr. 5, krt. 6.

Müüa

...ufhett, uhke eesriided, plüüs..., linased laudlinad, mööbliriie, kummut, 2 lauda ja wäike kapp. Tulla kella 12—2 ja 6—8 „Lootuse" aia kõrwal, Sonfiori tän. nr. 13, korter 16, ...iwimajas.

Rahakapp

...raresiimise pärast odawalt müüa S. Tartu m. 4, krt. 1.

Türgi diiwan

...kentoolid, laud, fisharmonium ja [illegible] müüa. Näha iga päew kl. 5—7 õht. Tehnikeri tän. 12, krt. 8, hoowis.

Müüa

...ibtne uus üheinimese raudwoodi. Luisentali tän. nr. 25, krt. 5, näha kella 5—9.

Tore gummiratastega

halgetool

müüa Haapsalus, Suur Mere tän. nr. 2.

Söögimaja sisseseade:

...laud, toolid, taldrikud, keedunõud, tahwled ja noad on ... kohe müüa. Graniidi tän. nr. 13, krt. 1.

Müüa

...apung, tapiga laud ja ... Mäekalda tän. 15, k. 1.

Briljantsõrmus,

...uus üheworlega kõwa uks, kir... müüa Woorimehe ...n. 5, kella 5—7 ja 11—2.

Müüa suur buldanist

bresent

...llimanni tän. 10, k. 2.

Petsimalkaal

ühes 20—40 naelaste wihtidega, tugewad tööwankri aksid ja Türgi diiwan müüa S. Juhkentali tän. nr. 37, poes.

Enampakkumise teel

müüakse

esmaspäewal, 28. juunil s. a. kell 10 e. l. Lasnamäel Lennuwäe aerodroomil

kuni 8,000 tühja bensiini- ja õli-plekknõu.

Teated ja proowid iga päew kella 10—2 Lennuwäe staabis, tehnika jaoskonnas, Marienbergis (Pirita tee).

Lennuwäe ülem.

Jaanipäewaks:

siidirätikud, sidisukad, kübarad, pluused, ninarätikud, käekotid, rooja sulgedest boa, pitsijakk ja m. a. laupäewani müüa kella 11—1 ja 5—7 Kaupmehe tän. nr. 8, krt. 2.

Müüa

põrandawaip, masseerimisemasin, kübarad, kleidid ja m. a. Tooli tän. nr. 3, krt. 2.

Wäga ilusad

aknakardinad

suurte akende tarwis on juhtumisi müüa. Näha Lossi platsil Rutu tän. 3, k. 3, kl. 5—7 p. l.

Poisi

trikoo-riided

wäikse lapse peiu, pikee tekid, lapse sokid, siidid ja pitsid j. m. a. laupäewani müüa kl. 11—1 ja 5—7, Kaupmehe tän. 8, krt. 2.

Müüa uus hall

ülikond

keskmise kaswule Narwa mnt. nr. 21, krt. 4.

Wisiitkuub,

wiiul ja bresent pulban müüa Alimanni tän. 10—2.

Naisjuuksetööstus

Narwa m. 12, k. 3.

Müüa kõige odawamalt

parukad ja plešid.

Austusega L. Arro.

Vedru-platvormvanker

müüa, passilik limonadi wedamiseks. Narwa mnt. 19.

Müüa wähepruugitud kingsepa

lapimasin,

suuremat jagu, Märjamaal Mõisperes, J. Rafaiwi.

Wähe pruugitud naisterahwa jalaga

õmblusmasin

odawalt müüa S. Tatari tän. 47, k. 12.

Müüa

käsi- ja jala-õmblusmasinad, kett-kaalud, kaaluwihid, elektri ja petroleumi lambid, pesumasinad ja palju m. Tatari tän. 24, krt. 6 hoowis II k.

4-ja silindril. korras

automagneto

müüa. Ostjaid palun teatada slt. „Magneto 4" all.

Müüa meesterahwa

jalgratas

Duna tän. 3, krt. 8, kella 4—6.

Mootorratta

mantel

müüa Kaupmehe tän. nr. 5.

Lapsekäru

on müüa S. Tatari t. 28, k. 7.

Käsikäru

müüa Webritu tän. 55, krt. 2.

Sõidukäru

müüa Rõmmel, Pärnu m. 28.

Lapse sportkäru

ja neliratt. lapsewanker müüa (mõlemad kattega ja gummirehwid.) Pärnu mnt. 43, k. 2.

Lapse sportkäru

ja kasepuust

woodi müüa

S. Pääsukese tän. nr. 4, krt. 4.

SADUL

müüa. Näha kella 3—6 p. l. Wäike Liiwa tän. 14, k. 4.

Müüa

uus wärwitud maawanker, sõiduwankri wedrud ja uued tugewad töö wedruwankri rattad. Afrika tän. nr. 35/3.

Lüpsilehm,

keskmise piimaanniga, noore järgi, on müüa Wäike Liiwa tän. nr. 4, krt. 15.

Müüa

2 head lüpsilehma ja troska Israeli tän. nr. 12, krt. 15.

10,000 Emk.

wõib ka Soome rahas,

sellele, kes

korteri

4—7 toaga juhatab. W. Karja tän. 4, krt. 2, R. E.

Pudel limonadi

sellele, kes soowitab

Piritale

möbl. toa.

Pattumised saata slt. „Homo novus" all.

Korterit

2—4 toaga soowib noorpaar. Tasu maksan kuni 5000 mrk. Teat. slt. „nr. 2" all.

Wiisakas meesterahwas soowib

korterit

mööblitega tuba wõi teiste kõrwale. Teatada slt. „T. T."

Soowin 1—2 toalist

korterit

ühes köögiga ehk möbleeritud tuba omaette sissekäiguga. Teat. Tõnismäel nr. 3—7.

Noormees, riigiametnik, soowib wäheldast

möbl. tuba

soowitaw omaette sissekäiguga. Teatada slt. „Riigiametnik" all.

Üksik ametis käija neiu otsib omaette

tuba

kas möbleeritud ehk ilma. Teat. „Kaja" abital. Eesti pangamajas A. P. all.

Aus ametis käija neiu soowib

kaasüüriliseks.

Teat. slt. „Aus" all.

Üksik noormees, üliõpilane otsib wagusas perekonnas

tuba.

Wõin järelait. tunde anda. Soow. toidu walm. oma produktid. Teat. slt. „Üksik".

Korterit

3 toaga, werandaga ja köögiga, soe ja puhas 2. linnajaos tahan wahetada niisama suure wastu ehk suuremaga, soowitaw wannitoaga, kohe ehk edaspidi. Teat. slt. „132. a."

Korteri

2 tuba, elekter, Narwa mnt. ümbruses (ilma köögita) saab see, kes laenab 5000 marka. Teat. kirjal. slt. „nr. 104" all.

Möbleer. tuba

saada. Teateid saab Pühawaimu tän. nr. 7, k. 6. Sealsamas on suur plekkwann ja muud asjad müüa.

Suwekorter

ära anda Liiwa jaama lähedal. Küsida S. Arehna tän. 3, k. 2.

Pood

ära anda ühes kaubaga käidawas kohas. Maakri tän. 11, küsida poest.

Pood

korteri ja elektriwalgustusega on müüa. Liiwalaia tän 41.

Ostan

wanaaegseid Wene kuld- hõbeja waskrahasid. Wäike Pärnu mnt. 25, krt. 4.

Soowin osta uusi ehk wähepruugitud

tuukre särkisid

kõrge hinna eest. Toom-Kuninga tän. nr. 13, krt. 1, õhtul kella 7—8.

Soowitakse osta

igasuguseid 3

naelu

igas suuruses ja pikkuses, wäiksemal ja suuremal mõõdul. Palut. teatada ehk tuua Sauna tän. nr. 8, krt. 1, kaupluses.

Kellel on wähepruugitud

lapsewanker

müüa. Teatada s. l. t. „Lapsewanker 14" all.

Purjeriiet

soowitakse osta wana ehk uut, 70—100 arss. Pakk. Kopli t. nr. 6, „Revalia", Michelson.

Ostan kõrge hinna eest

wäärtuslisi pilte.

W. Pärnu mnt. nr. 25, krt. 4.

Ostan pruugitud kooli- ja

juturaamatuid

Harju tän. 48, Rubini raamatukauplus.

Rauakarastamise

kaali

soowitakse osta hea hinna eest igasugusel hulgal. Teat. Pri[illegible] tän. 9, krt. 12, töötoas.

Soowin osta kuiwatatud

nahka

eksportile. Teat. slt. „Naht".

Soowin osta

Inglis ülikonda

ja piiki püksa. Mäekalda tän. nr. 5, krt. 1, Mihelson.

Dünamiti

tongisid

ostetakse hea hinna eest kännutööstuses Saku Tammemäel.

Soowin osta head

lapsewoodit

Teadustada isiklikult ehk kirjal. Sõja tän. 9, krt. 13.

Soowin osta

wenekeelset „Underwoodi" (wõib ka katkine olla). Teatada slt. „Underwood 3" all.

Kellel on tamme ehk lepa

lauatükka,

pikkus 15—62 tolli, tubaka wastu wahetada ehk müüa. Teated Riisenkampfi tän. 45, krt. 18, kella 5—7.

Sorokowka

ja ka teisi pudelisi ostab määramata arwul laboratorium „Remedia" S. Brokusmäel 7.

Pajukoori

ostab ja maksab head hinda laboratorium „Remedia" Brokusmäel nr. 7, Tallinnas.

Woorimehe troskat

soowitakse osta ehk üürida Puuwilja tän. 5, krt. 9.

Üksik leski naisterahwas

soowib

tutwust

meesterahwastega, wanad. 35 kuni 50 a. Kirjad slt. kwiitung „nr. 50" ettenäitajale.

Teatan sellega, et mina

ei wastuta

mitte Joh. Urm'i wõlgade eest.

Liisa Urm.

Jõukas neiu soowib kohe

tutwust

jõuka meesterahwaga, wanadus 30 a. ümber. Ainult tõsiselt wastata slt. „Tõsiselt W." all.

Haritud neiu soowib

kirjawahetust

meremehega. Adr.: Kadaka tee nr. 15, poodi A. B.

Palun neid ausaid isikuid

kes pühapäewa õhtul kella 11 ja 12 wahel juhtusiwad nägema wäikese musta hobusega ratsa[illegible] Liiwamäe tän. Heeringa tänawanl, kes peale selle on näinud — teatada hea waewatasu eest W. Juhkentali tän. nr. 10, krt. 8.

Nõmme lugejatele

teatame et „Päewalehe" üksikud numbrid müüb

G. Prueli äris

Pärnu mnt. nr. 12, Nõmmel müügil on. Sealsam wõetakse tellimisi wastu ja jaotatakse lugejatele ka lehed koju kätte.

„Päewalehe" tellimisi

tellimisi wõtab wastu

Laanemetsa

wallasekretär, hra

J. Jänes.

„Päewalehe"

tellimisi

wõtab wastu Piirsalu algkooli juhataja hra M. Torn.

Kellel on müüa

„Полное собрание сочинений Пушкина" и „Полн. собр. соч. Лермонтова" — palun teatada slt. „Литература" all.

Seda isikut,

kes kaotas pühapäewal auto schlauhid, palun tulla Suur Arehna tän. 22, krt. 5.

Kadus

pühapäewa õhtul Harjuwärawa mäele nahast

käekott

passi ja rahaga. Ausat leidjat palun ära tuua waewatasu eest Kopli tän. 6, krt. 1.

Unustatud

pühap. wastu esmasp. öösel naisterahwa kübar sõiduwoorimehe troskasse. Palun ära tuua Wittenhofi tän. 3, krt. 4. Woorimehe nummer on teada.

Ausat inimest, kes leidis

nikkel uuri

Magasini tän. kuni Weerenni tän. minnes, palutakse lahkesti ära tuua Magasini tän. nr. 23, krt. 5. Uur on waese teenija oma.

Hall kana

on tulnud. Kätte wõib saada Wäike Kalamaja tän. 13, poest.

Warastatud

hobune ühes wankriga 12. juunil. Märgid: must mära paksu kõhuga üle 2 arss. kõrge, pruun look, uue järgi wanker ilma wärwimata. Wankril oli pooleks lõigatud pool õliwaati, katkine punase triibuline willane tekk. Head waewatasu sellele, kes üles annab. Suusõnal ehk kirjalikult Harku wallamajasse ehk Tallinna Falkspargi tän. nr. 20, poodi.

Raha on leitud

7. skp. Wäike Karja tän. Kätte saab Kiwimurru tän. nr. 14, krt. 5, peale kella 5 õht.

Otsekoheste Maksude Peawalitsuse teadaanne

1920. aasta tulumaksu asjus

kõikidele riiklistele asutustele.

Et Riigikassa isiklikkude maksukaartide tarwis küllaldasel määral suurema hinnalisi tempelmarke walmistada ei ole jõutud, tuleb **riiklistel asutustel** tulumaksu arwel 5% kinnipidamisel (tulumaksu seaduse §§ 65—67) talitada järgmise korra järele:

1. Alates 15. juunist s. a. peetakse igal palgamaksmisel (tuigi tagantjärele) kinni 5% wäljamakstawast summast. — Tähendatud nõudmise täitmata jätmise korral langewad süüdlased rahakaristuse alla kuni 1000 margani ja wastutawad solidaarselt maksualustega wiimaselt kinnipidamata jäänud maksuosa eest (s. s. § 80).

2. Kinnipeetud summa tähendatakse ära ise lahtris palgalehe sellel eksemplaril, mis Riigikontrolli saadetakse.

3. Kogu kinnipeetud summa antakse 7 päewa jooksul renteisse „1920. a. tulumaksu arwel" ja rentei kwiitung summa wastuwõtmise üle saadetakse ühes palgalehega Riigikontrolli. — Tähendatud nõudmise täitmata jätmise korral langewad süüdlased rahakaristuse alla mitte üle 300 marga (s. s. § 82).

4. Isiklikule maksukaartile (s. s. § 66) tähendab palkakinnipidaw asutus oma nimetuse, mis kuu eest kinni peetakse, wäljamakstawa palga suuruse ja tulumaksu arwel kinnipeetud summa.

5. Isiklik maksukaart hoitakse alal kinnipidamist toimetawas asutuses ja näidatakse ette maksuinspektorile rewisjoni puhul (§ 92 s. s.).

6. Enne tulumaksu sissenõudmise esimese üleüldise tähtaja kättejõudmist (mil maks sissenõutakse ainult maksulehe järele) wõi jälle teenistusest lahkumisel kirjutab (tähtedega) asutus isiklikku maksukaardi 1-le lehele, mis aja eest ja kui palju kokku on tulumaksu arwel kinni peetud ning renteisse makstud, kinnitab seda wastawate allkirjadega ja asutuse pitseri peawawotamisega ning annab siis kaarti teenijale tagasi. Teise üleüldise maksutähtaja kättejõudmisel tähendatakse kaarti 2-sel lehel samuti ära see summa, mis kinnipeetud pärast pealkirja tegemist 1-sel lehel.

7. Maksu wastuwõtmisel maksulehe järele lõikab rentei isikliku maksukaarti küljest ära lehe, kus asutuse tõendus kinni peetud summa suuruse kohta peal, ja wõtab selle maksu sissenõudmisel arwesse.

8. Maksu kinnipidamine jäetakse seisma, kui maksja toob kohaliku maksuinspektori tunnistuse, et kinni pidada tarwis ei ole.

9. Palga hulka, millest kinnipidamist toimetakse, arwatakse ka perekonna — abiraha; päewa-, sõidu- ja kantseleirahajäid arwesse ei wõeta. —

10. Peawalitsuse teadaanne 25. maist s. a. nr. 8298 loetakse riikliste asutuste kohta muudetuks. —

14. juunil 1920. Nr. 10150.

Peawalitsuse juhataja: (allkiri)

Sekretäär: (allkiri)

Uus! Uus! Uus!

Täna üleswõte—ülehomme walmis.

üleswõtted igal päewa-ajal

6 pilti — 16 margast peale.

Päewapildid passide jaoks tehakse kõige kiiremas järjekorras. — Suurendused — kuni elusuuruseni — tehakse eriteadlaste poolt. Pühapäewiti kinni kuni 15. sept. Reisbergi päewapildi-äri, Rataskaewu tän. nr. 2. R. Ojol.

GENERATOR

wabeldawa wooluga 250 w. 60 k. w. a. müüa

Wiru Maakonnawalits. Tehnikaosakond.

Wäljaraudtee relsisid ja wagonetkasid

turbatööstusesse ostab ehk rendib Tartu Kütte- ja Weo Ojaühisus, Emajõe tänawal nr. 3.

Ostan

100 p. waske,

kõiksuguseid waskkatlaid, 1½ tollised wasktorusid, 2 mil. waskplekki, õlle- ning wiinawabriku wask jagutajad jne. jne. jne. Ka tarwis: 1 Abessiinia pumpa ühes torudega, läbimõõt 2—3 tolli. Kirjalikult pakkumised „Päewal." tal. „Gulendit" all.

Soowitakse osta hästi hoitud

karakulmantelt.

Teatada slt. „F. Z." all.

Keemiakaubad

Borax pulbris, gummiarabicumi, lakritsat, riitsinus õli, vanilini, wiinakiwihapet, tsitronihapet, kampferi, kalarasva, fabariini, waseliini, eeterliku saadame teilim, peale ... Soowime ühendust esimese klassi importööridega.

KNUT KARLSSON & CO A/B. Stockholm, Vegeringsgatan 52. Tel.adr. „Knuteo". Keemiakauba osak.

Kadrina Hariduse Seltsi rahalisel

loosimisel

25. mail 1920. a. wõitsiwad järgmised loterii tähed markades nr. 509 — 1000, nr. 4600 — 500, nr. nr. 37, 834, 1180, 1397, 1725, 2424, 3293, 3359, 5764, 5751 — à 100.

Nr. nr. 15, 64, 90, 153, 377, 895, 727, 860, 1371, 1795, 1986, 2058, 2118, 2279, 2306, 2370, 2604, 3374, 3421, 3526, 3647, 3772, 3849, 3971, 3993, 3997, 4065, 4126, 4179, 4184, 4211, 4191, 4530, 4566, 4586, 4615, 4781, 4782, 4904, 5076, 5345, 5347, 5461, 5509, 5563, 5596, 5627, 5669, 5761, 5849 — à 50.

K. E. H. Seltsi eestseisus.

Stockholmi konsulaat

tarwitab

naissekretääri.

Prantsuse ja Rootsi keelte tundmine tarwilik. Pakkumistega pöörata wälisministeeriumi.

Tallinna linna Toitluswalitsus

wajab II linna poodi kautsjoniwõimulist

ärijuhti.

Alesanda Gogoli puiesteel nr. 4, tuba nr. 6.

Tallinna linna Toitluswalitsus.

Tarwitakse töölisi

kändude wäljajuurimiseks. Hinnad 500 m. kuni 1030 m. kub. külla eest. Wälja juurimiseks prii dünamiit. Töö [illegible] saab teada ja kaupa tehakse Saku jaamast 1/2 wersta Tammemäe kõrtsi juures.

Wabariigi raudtee-walitsus

palub raudtee eriteadlasi ja insenere, kes kodumaale jõuawad, oma adressid raudteewalitsusesse, Tallinn, Nunne t. 32, ülesanda.

ese ja raske haiguse järele lahkus siit ilmast 13. märtsil s. a. Omskis minu unustamees, meie kallis isa, wend ja onu

Eduard Kudeberg

44 aasta wanaduses.

Sügawas kurwastuses teatawad teda

abikaasa, lapsed, wennad ja wennalapsed.

Südamelik tänu

alli ja armsa poja ja wenna, scout

Ruben Rafael Nyman'i

lepaigale saatmisest 13. juunil osa wõtsid ja temale wiimast au andsid, iseäranis rekonnale, scoutidele, nende ülematele ja iseäranis scoutide malewa ülemale kapten Tõnsonile.

Leinajad wanemad ja wend.

Matematika

tunde Saksa ja Prantsuse keele praktika tundide wastu annab üliõpilane. Soowit. wäljam. Sk. „Matem-keel".

Kommertskooli lõpet. annab

tunde

lastele kõigis õpeainetes. Uus Tatari tän. nr. 4, k. 17, kodus kella 10—12 e. l. ja 4—6 p. l.

Õpetan

põhjalikult juurelõikust, joonist, wäga kerge uuema moodi järele iga päew 2 tun. Wõtan kell. palitu, kostümide, kleitide peale wastu. Jakobi tän. 20, k. 6.

Päewapildi töökoda

Pikal tän. 33,

walmistab kõige kitsemalt päewapilttisi tunnist, passide jne. otstarbeks 10 mk. ja kallimad. Pikal tän. nr. 33.

Wõetakse wastu ja walmistakse rutlu

kübara- ja kunstlillede töösid.

Datschi tän. nr. 10, krt. 3.

Triikija

wõtab kodu kuiwa ja klantspesu wastu peale kella 5 õht. Pikk tän. 47, krt. 6, sissekäik Waimu tän. hoowiwärawast.

Sisseseõitnud

õmbleja

wõtab weel jaanipäewaks tellimisi wastu kleitide, kuubede ja pluusede peale. Tööd tehakse hästi ja maitserikalt. Rataskaewu tän. nr. 16, krt. 3.

Tähelepanemiseks

isikutele, kelle perekonnad juwitama on sõitnud: kõigeparem lõuna- ja õhtusöögi koht on Wiru tänawal nr. 14, söögisaal „Helsingfors", awatud hom. kella 9—10 õht.

Kilu, mitmelt wabrikult,
Sprottisid,
Lõhekala,
Heeringaid marineeritud
Juustu (Schweitsi)
Wõid (keedetud kooreft)
Marmeladi suhkruga,
Kartulijahu
suuremal ja wähemal hulgal soowitab

E. Romann,

Kullasepa tän. nr. 9.

Sterelliseeritud

piima

soowitab liikmetele

Kooperatiiv „AIT"

Wiru tän. 4. Telef. 790.

Soolast seafiha

on odawalt müüa äri lõpetamise pärast. Siini ja Willardi tänawa nurgal, karnis.

Head wahutawat

seepi

müüa 10.50, 12 ja 13 m. nael, suurel mõõdul odawam. Suure Roosikrantsi tän. nr. 16, pood 3, linna poolt esimene.

E. S. S. „Kalewi"

aasta peakoosolek

peetakse ära 16. skp. kell 6 õhtul, Riigi ja omawalitsuse asutametnikude ja teenijate ühingu ruumides, Mundi tän. nr. 3.

Päewakord:

1. Koosoleku juhataja walimine.
2. Nõuda aruande ja eelarwe kinnitamised.
3. Walimised põhikirja järele.
4. Koosolekul tekkiwad küsimused.

Haridusministeeriumi Tallinna elektrotehnika kursused

mõlemast soost isikutele. Suwine semester.

Õpekawa: matematika, füüsika, mehanika, elektrotehnika-keemia, joonistamine. Kursustele wõetakse wastu ja lähemaid teateid antakse: S. Kloostri ja Nunne tän. 22/18, krt. 5 iga päew kella 1—6. Õpetus Wene keeles „Tallinna Tehnikumis" (Pikal tän. 20) kella 6—9. Õpilaste wastuwõtmine ainult kuni 20. juunini.

HILL TRADING AGENCY

Copenhagen
Bredgade 25. B.
Phone Palae 2450
Tel. adr. „Hilltrade"

soowitab odawamate päewahindadega:

tooresaineid keemiatööstuse, seebitööstuse, margariinitööstuse, schokoladitööstuse **jaoks**

Peale selle igasuguseid tarbeaineid. Hästi sissetöötatud kontorid tarbeainete sisseostmiseks igas ilmajaos. Otsitakse esitajaid, kellel head ühendused kaubanduse alal.

Kaua oodatud

suhkrupeedi- ja kurgiseemned

Tallinna jõudnud

Eesti Seemnewilja Ühisus,

Tallinnas, Estonia teatrimajas.

Kaubanduslisesse ühendusesse

soowitakse astuda nahakauba ostjatega, kes tarwitawad tallanahka, pinsolinahka, kitsenahka — musta ja pruuni (schawro), ümbertöötatud hobuse- ja wasikanahku. Soowitame Quebracho-exrtakti 60 %, walget kingariiet. Soowidega palume pöörata adressi järele

Exportfirman Johan Behrn, Örebro-Schweden.

Toitlusministeeriumi ladus Uue-Hollandi tänawal 11 müüakse iga päew k. 9—3

söögikartulid à 4 marka puud.

Toitlusministeeriumi.

Mootorwonkrid, tööriistad, masinad,

**— — — —